

**"A helyi identitás és kohézió
erősítése a Kunszentmártoni
járásban"**

**TOP-5.3.1-16-JN1-2017-
00004**

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

TANÍTANA TANULNA KATALÓGUS

TOP-5.3.1.-16-JN1-2017-00004 azonosítószámú

**A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban
elnevezésű projekt keretein belül valósul meg**

Készítette: Pintér Tamás egyéni vállalkozó

2021. június

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A TOP-5.3.1-16 kódszámú A helyi identitás és kohézió erősítése című pályázati felhívásra Kunszentmárton Város Önkormányzata, Cibakháza Nagyközség Önkormányzat, Csépa Község Önkormányzat, Cserkeszőlő Község Önkormányzat, Nagyrév Község Önkormányzat, Szelevény Község Önkormányzat, Tiszainoka Község Önkormányzat, Tiszakürt Község Önkormányzat és Tiszásas Község Önkormányzata sikeres és támogatott pályázatot nyújtott be konzorcium keretében.

A projekt keretében megrendezésre kerülő programok, rendezvények, táborok, valamint a Tanítana tanulna katalógus célja, hogy a Kunszentmártoni járásban erősödjön az emberekben az identitás tudat, a valahová tartozás érzése, induljon el az emberekben a közös gondolkodás, a közösségfejlesztés iránti igény.

A Tanítana tanulna katalógusban 11 fő kézműves mesterséget gyakorló szakemberrel készült beszélgetést, interjút lehet elolvasni, tanulmányozni. A beszélgetéseket fényképek egészítik ki. Mind a beszélgetések, mind pedig a fényképek nagyfokú betekintést nyújtanak az adott mesterségre vonatkozóan az olvasó számára. A beszélgetések során szó esik a származásról, a családi kötelékekről, a szakmatanulásról, az elhivatottságról, és arról, hogy a fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek a kézműves mesterségük iránt.

A katalógus elkészítésével a cél, hogy a ritka, eltűnőfélben lévő kézműves szakmákat jobban megmutassuk a fiatalok, a helyi, a környező lakosok számára. A kézműves szakmák népszerűsítését is szolgálja jelen katalógus elkészítése, hiszen minden interjú alany tenni szeretne azért, hogy szakmáját megmutassa, és tovább örökítse a fiatalabb generáció számára.

A TOP-5.3.1-16-JN1-2017-00004 azonosítószámú A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban elnevezésű projektben 2 célterület került kijelölésre, amelyek felölelik majdnem az egész Kunszentmártoni járás teljes területét két részre bontva.

Az 1. számú célterületként Kunszentmárton, míg a 2. célterületként a projektben részt vevő további települések: Cibakháza, Csépa, Cserkeszőlő, Nagyrév, Szelevény, Tiszainoka, Tiszakürt, Tiszásas településre lett kijelölve.

Városi ranggal egyedül Kunszentmárton rendelkezik.

A demográfiai mutatók alapján elmondható, hogy az országhoz hasonló helyzet tapasztalható a Kunszentmártoni járásban és az érintett célterületen is: kevés a születésszám, magas a halálozás, illetve a községekben nagyobb arányú elvándorlás is jellemző.

A térségre jellemző, hogy a kis települések, községek előregedő társadalommal bírnak, a fiatalok jellemzően elvándorolnak a nagyobb városokba, a jobb anyagi és karrier lehetőségek miatt. Az itt élő emberek jellemzően mezőgazdasággal és szállásadással foglalkoznak (jellemzően Cserkeszőlő inkább). A térség településeinek többségére jellemző, hogy az aktív korúak főként a mezőgazdaságban dolgoznak, a településeken – főként a községekben – alacsony a szolgáltatói szektor jelenléte.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

„A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projekt előkészítő szakaszában közösségi beszélgetések, interjúk, közösségi felmérések zajlottak. A településen élők, a településvezetők, a kulturális szakemberek mind egybehangzóan fogalmazták meg, hogy a Tiszazugért tenni kell. Nem szabad engedni, hogy a fiatalok tömegesen elvándoroljanak a nagy városokba. Fel kell kelteni az érdeklődésüket a helyi értékekre, a kézműves mesterségekre, a Tiszazug adta lehetőségekre.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Talmácsi Krisztián – cukrászmester

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

1974-ben Budapesten születtem. 1980-ig Budapesten laktunk, utána hazaköltöztünk Kunszentmártonba. Kunszentmártonban végeztem az általános iskolát, a gimnáziumot, utána pedig kereskedelmi, vendéglátó és szállodaipari szakon végeztem Budapesten 1996-ban.

1996 óta dolgozom a Talmácsi Cukrászatban, amit jelenleg édesapámmal együtt működtetünk. Gyerekkorom óta ezt a mesterséget láttam, ebben nőttem fel, teljesen magától értetődő volt, hogy viszem tovább a vállalkozást. Éppen ezért kitanultam ezt a szakmát a főiskolán, majd hazakerültem, utána Kunszentmártonban tanultam még tovább, és 2004-ben tettem le a cukrász mestervizsgát.

A cukrászatunk történetéről röviden azt szeretném elmesélni, hogy az alapító nagyapámat Talmácsi Károlyt 1932-ben vette fel tanulónak Nagy Sándor, a híres cukrászmester. Segédként, majd vezető segédként is Nagy Sándornál dolgozott. Később mestervizsgázott Debrecenben. 1942-ben cukrászdát nyitott Kunszentmártonban, a Kossuth u. 24. szám alatt. Feleségével, Csík Máriával két fiúgyermeket neveltek, mindkettő cukrász lett.

1948-ban áthelyezte cukrászdáját a Kossuth u. 30. szám alatti házába, majd 1951-ben az államosítás során bezárták üzletét, elvették berendezését. 1958-ban sikerült az üzletét visszavásárolnia, és a Kossuth u. 24. szám alatti régi üzletében árulta termékeit. 1970-re az egész ház korszerű cukrászüzemmé fejlődött, amely kisebb-nagyobb átalakításokkal jelenleg is üzemel.

1979-ben édesapám, Talmácsi József cukrászmester vette át ezt a csodálatos „apai örökséget”. Édesapám korábban tíz évet dolgozott Budapest leghíresebb cukrászdáiban, köztük a leghíresebb Gerbeaud-ban. 1992-ben megvásároltuk a helyi ÁFÉSZ megszüntetett cukrászüzemét.

Ezt a csodálatos, és oly sok munkával járó Talmácsi Cukrászatot édesapám támogatása mellett vezetem, így már a harmadik generáció viszi tovább a szakmát, a tudást, a fantasztikus ízeket (forrás: talmacsicukraszat.hu).

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

1996 óta dolgozom a Talmácsi Cukrászatban, amit saját vállalkozásként működtetünk, és ez a fő bevételi forrásunk. 2004-ben tettem le a cukrász mestervizsgát. Jelenleg édesapám segítségével mellett vezetem a Talmácsi Cukrászatot, az édesapám ugyanis már nyugdíjas.

Az 1980-as években még 1-2 fő alkalmazottunk volt, utána átvettük a helyi ÁFÉSZ cukrász üzemet, most összesen körülbelül 30 főt foglalkoztunk, ebből általában 8 fő tanuló. Rendkívül büszkék vagyunk arra, hogy nagyon kicsiben indult a vállalkozás, és a hátrányos térség ellenére nagyra küzdötte fel magát.

A Talmácsi Cukrászdaiban a termékválaszték hatalmas, ami egyébként az utóbbi években rengeteget változott, a fogyasztói szokásokból kifolyólag. Most jelenleg körülbelül 40 féle fagylalt van, süteményből is 80-90 féle közül lehet választani: cukrászsütemények, dísz torták, sós-édes teasütemények, grillázkészítmények, fagylaltok, parfék. Vannak hagyományos termékek, tradicionális elkészítéssel, de mindig tudunk újítani is. Újításnak minősül, hogy az édes és sós teasütemények tartósítószerrel nem tartalmaznak, valamint 2010. június elsejétől a termékeink csak természetes színezőanyagokkal készülnek. A vajkrémes fajták visszaszorultak, helyettük a tejszínhabos, joghurtos, túrós jellegűek fogynak a legjobban. Nagyon népszerűek lettek például az utóbbi években a csökkentett energiatartalmú sütemények is. Természetesen a hagyományos süteményekre máig van igény: például lúdláb, bohém szelet, rákóczi túrós.

A Talmácsi Cukrászatban több olyan cukrász dolgozik, akik korábban nálunk voltak tanulók, aztán itt maradtak dolgozni.

Törökszentmiklós, Szarvas, Gyula településeken működő szakiskolákból fogadunk cukrász tanulókat, akik tanulói szerződéssel vannak nálunk, ami gyakorlatilag egy munkaszerződésnek felel meg, hiszen társadalombiztosítással járó jogviszony. Mi kötjük a tanulóval, ez újként egyébként, hiszen sokáig ez úgy működött, hogy az iskola kötötte a tanulóval. Véleményem szerint ez sokkal hasznosabb nekünk és a tanulónak is, hiszen a tanuló több juttatást kap, ezáltal érdekeltté teszi őket a még színvonalasabb és hatékonyabb gyakornoki munkára. Mi pedig egy szorosabb, következetesebb kapcsolatot tudunk kialakítani a gyakornokokkal. Azt gondolom, hogy a hagyományos iskola adta szakmatanulás a hatékony, két év ehhez a cukrász szakmához mindenképpen szükséges (a rövidített OKJ tanfolyam kevesebb tudást és időt biztosít véleményem szerint).

A szakmai munkáról is beszélnék néhány mondatot: a cukrász munka tulajdonképpen egy kézműves szakma, amely alapvetően nem változik, hiszen ugyanazok a géptípusok vannak, csak modernebb változatban. 15-20 gépünk van, a legtöbb olasz, körülbelül 20-25 évet bírnak ki, és ezek mind ipari célra készültek. A gépek közül néhányat felsorolok: habverő, fagyasztó, nyújtógép, gázkemence, krémfőző gépek, hűtéstechnikai gépek.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Céges rendezvényekre, lakodalmakra szoktunk leginkább nagyobb megrendelést felvenni, általában Szolnok megyében, maximum 80-100 kilométerre vállaljuk.

Minden évben van országosan, illetve Olaszországban is nemzetközi cukrászkiállítás, ahol a cukrász mesterséggel kapcsolatos újdonságok, design, gépek kerülnek bemutatásra. Ide szoktunk menni tanulni, néhány kollégával, közös tanulmány túraként.

Kunszentmártonban a Helytörténeti Múzeumban pedig állandó cukrász kiállítás van kihelyezve, illetve a Talmácsi Cukrászat munkásságával kapcsolatosan rengeteg újságcikk, videós riport található a honlapunkon.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Amire büszke vagyok, hogy letettem ezt a vizsgát, a cukrász egy nagyon szerteágazó szakma, nagyon sok mindent csinálunk, a sokszínűség, a változatosság élteti ezt a hivatást, ugyanakkor ez a nehézsége is. Korlátlan a variációk száma. Vannak hagyományos termékek, tradicionális, de mindig lehet újítani. Mindig képesek vagyunk újítani, a folyamatosan változó fogyasztói szokásoknak megfelelni.

Büszke vagyok, hogy számos tanulót, gyakornokot foglalkoztatunk, akik közül sokan nálunk is maradnak, és szépen megállják a helyüket a szakmában. Nekünk ez nagy elismerést jelent. Büszke vagyok arra, hogy én vagyok a harmadik generáció, aki a családi vállalkozást tovább viszi.

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

Több olyan cukrász dolgozik nálunk, akik itt voltak tanulók, és most is itt dolgoznak, az érdeklődés folyamatos. Sok megrendelésünk is van, a környező településekre nap, mint nap szállítjuk a süteményeinket viszonteladásra: boltokba, éttermekbe, a közétkeztetésbe.

Céges rendezvényekre, lakodalmakra szoktunk leginkább nagyobb megrendelést felvenni, általában Szolnok megyében, maximum 80-100 kilométerre vállaljuk. Tehát elmondhatjuk, hogy a térségben a Talmácsi Cukrászat iránt folyamatos az érdeklődés.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

A megnevezett projektet, és a célkitűzést mindenképpen fontosnak tartom, hiszen Kunszentmárton egy kisváros, a fiatalok elmennek, elvándorolnak, nagyobb városokba vágnak. A kézműves szakmák egyébként is hanyatlóban vannak sajnos országszerte, de egy kis településen hatványozottabban látszik ez a tendencia.

Emellett a helyi szakmákat, vállalkozásokat mindenben támogatni, népszerűsíteni szükséges, életben kell tartani, és a fiatalok figyelmét fel kell kelteni a kézműves szakmák iránt. Ez az egyik útja annak véleményem szerint, hogy helyben, itt tartsuk a térségben a fiatalokat.

Elérhetőség:

E-mail cím: talmacsi.krisztian74@gmail.com

Honlap: www.talmacsicukraszat@gmail.com

A Talmácsi Cukrászda címe: 5440 Kunszentmárton, Kossuth u. 24.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Cukrászda kerthelyisége

Fagylalt és sütemény választékaink

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Talmácsi Cukrászda belülről

Talmácsi Cukrászda kívülről

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Papp Józsefné – Szűcs

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

1954. szeptember 10-én, Szentesen születtem, kunszentmártoni lakos vagyok, a szüleim is itt éltek.

Az általános iskolát Kunszentmártonban, a középiskolát Martfűn végeztem a bőr és cipőipari szakközépiskolában. 1973-ban érettségi után az Újpesti Pannónia Szőrmegyárban gépésznőként vállalhattam munkát. Tudtam varrni, így mehettem oda dolgozni. 1974-ben elkészült a Pannónia Szőrmegyár Kunszentmártoni gyáregysége, így visszajöttem szülővárosomba, és itt folytattam a munkát 1974 - 1988 között. A szőrmegyárban először csoportvezetőként, majd művezetőként, s végül a műszaki fejlesztésen technikusként dolgoztam.

1982-ben a férjem szőrmekikészítő kisiparos lett. Két gyermekem születését követően már az ő vállalkozásába mentem vissza dolgozni. Ekkortól mondható, hogy családi vállalkozás jött létre és szőrme kikészítéssel foglalkoztunk.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása?

1976-ban tettem szakmai vizsgát, ekkortól számítom a szűcs szakma gyakorlását. Maga a szűcs mesterség a konfekcionálást, a bárány és a vadbőrökből készült termékek gyártását jelenti. Termékeink többsége bárány bőrből készül, igény szerint az egyes irha termékeket (kabátokat, mellényeket) nemes szőrmével díszítjük. Legyen szó például egy irha kabátról, amelynek kapucniját vagy gallérját egy divatos szőrmével látjuk el.

1992-ben bővítettük a műhelyünket, így további három főt tudtunk foglalkoztatni. Ezt követően a kikészítés mellett többségében a konfekcionálásra álltunk rá.

1992 – 2003. január végéig, a férjem haláláig ebben a műhelyben működött a kikészítő üzem is.

2003-ban a kikészítés megszűnt, így jelenleg már csak a konfekcionálással (varrással) és a termékek értékesítésével foglalkozunk. A varráshoz szükséges alapanyagokat Isaszegről

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

szerezzük be, ezt követően varrjuk fel azokat kabátnak, apró cikknek. Jómagam nyugdíjasként folytatom a vállalkozást két kolléganőmmel. Az egyik kolléganő főként a kabátokat varrja, ebben nagyon profi. A másik fő állású alkalmazottam a lányom, aki 9 évvel ezelőtt szűcs szakmai vizsgát tett. Ő inkább a vállalkozás kereskedelmi tevékenységét erősíti a cserkeszölői üzletünkben.

Kunszentmártonban és Cserkeszölőben vannak az üzleteink, ahol az általunk készített kabátokon kívül kiváló minőségű többségében magyar divatárut forgalmazunk.

Inkább irha szűcsök vagyunk (magyar szűcs), irhából készítünk sapkát, mamuszt, kesztyűt, gallérokat. Igény szerint nemes szőrmével díszítjük termékeinket. Amennyiben valaki szeretné, úgy egyedi méretek elkészítésére is van lehetőség nálunk.

Termékeinket speciális gépekkel varrjuk, azonban lényeges szerepe van a kézi varrásnak is, hiszen például az irha kesztyűt, a falvédőt, a vadbőr montírozását, a kabát bélelését kézzel végezzük. Egyébként az irha kabátok varrását kiegészítettük a bőr varrással, a bőr kabátok, bőrmellények készítésével. Úgy tapasztaljuk ugyanis, hogy nagyobb az igény ezekre a termékekre.

Egyedül a karácsonyi vásárra szoktam menni (ami sajnos az elmúlt két évben nem került megrendezésre) Szegedre, a bőroket és az apró cikkeket lehet jobban eladni.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Büszke vagyok arra, hogy a férjem halála után nem adtam fel a szűcs szakmát, a vállalkozást, hogy a családommal összefogva, továbbra is működtetjük ezt a ritka, eltűnőfélben lévő nagyszerű mesterséget.

Büszke vagyok arra, hogy a nagyobbik lányom is elvégezte a szűcs szakmát (Budapesten összefogtak a szűcs gyerekek, és magán úton elvégezték a képzést). Nagy örömmel tölt el, hogy ő tovább viszi a szakmát, és engem is bátorít, hogy ne hagyjuk abba.

A kisebbik lányom jelenleg Kunszentmártonban él, két kisgyermeket nevel, ő is lelkesen segít nekünk.

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Az a véleményem, hogy a fiatalok varrni nem akarnak, nem igazán mozdulnak el ebbe az irányba, és egyes kézműves szakmák teljesen kihalóban vannak. Kiöregedtek a szakemberek, nincs oktatás sem jelenleg a szűcs szakmára vonatkozóan. A fiatalok a kézműves szakmát nem is nagyon akarják csinálni, pedig olyan jó lenne ezen változtatni. Mindemellett az időjárás és az öltözködési szokások is megváltoztak. Pár éve azt tapasztaljuk, hogy a szintetikus anyag felé mozdultak el az emberek. Az utóbbi években nincsenek olyan hideg telek, hogy egy meleg, irha kabátot kellően ki lehessen használni. Itt jegyzem meg, hogy ebben is a lehetőségek széles tárháza van, tudunk vastagabb és vékonyabb irha kabátot is készíteni.

A fiatalabb generáció inkább több olcsóbb kabátot vesz, a közép vagy idősebb korosztály az, aki inkább megvesz egy kabátot, drágábban, de az minőségi legyen. Természetesen nem kívánunk általánosítani, de az elmúlt néhány évben ezt tapasztaljuk. Az irha kabátot inkább a középkorosztály hordja.

Napjainkra jelentősen csökkent az irhakabátok utáni kereslet. Egész évben lehet egyébként kabátot vásárolni tőlünk, illetve ha megbeszéljük az igényeket, akkor külön megrendelésre is készítünk. Sokan szeretnek és kérnek egyedi kabátot. Minden kabáthoz van rajzunk, és van hozzá technológia-, műszaki leírás, amit a mintaszabással együtt alakítottunk ki.

Különösen nehéz úgy érdeklődni, hogy több kézműves szakmát, mint például a szűcs mesterséget, megszüntették.

Mi személy szerint mindenképpen a magyar ipart igyekszünk támogatni, magyar alapanyagokat vásárolunk, rendelünk.

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

Véleményem szerint egy jó szakma felbecsülhetetlen, és remek kereseti lehetőséget is tartogat, ha az emberből jó szakember válik, és szereti is a munkáját. A fiatalokat most sokkal jobban érdekli az informatika, a diploma szerzés. De azért érzékelhető elmozdulás az egyes szakmák tekintetében. Én azért bízom benne, hogy ez a szemlélet és tendencia visszafordítható, és a Tanítana-tanulna katalógus pozitív hatással lesz arra, hogy a fiatalok érdeklődéssel forduljanak a kézműves szakmák iránt is. Biztos vagyok abban, hogy egy hosszútávú sikeres vállalkozás fenntartásához, - pláne a mi szakmánkban - engedhetetlen a kitartás és az alkalmazkodó képesség a változó világ kihívásaival szemben.

**"A helyi identitás és kohézió
erősítése a Kunszentmártoni
járásban"**

**TOP-5.3.1-16-JN1-2017-
00004**

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Elérhetőség:

Az e-mail címünk: pappszorme@citromail.hu

A címünk: 5440 Kunszentmárton, Kossuth L. u. 36. szám.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Irha kesztyűk

Kunsági hímzéses irhakabát

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Női irhakabát nemes szőrme díszítővel

Női irhakabát nemes szőrme díszítővel

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Tóthné Gácsi Anna – Pedagógus, rajz - földrajz szakos tanár

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Népes családba születtem, négy testvéremmel, Gácsi Gyula és Szabó Anna házasságából, 1944. december 12-én. A legnehezebb időkben is biztonságos bölcsőt jelentett a két gazdálkodó család. Tagjait egyaránt a hit, a rend, az együttműködés, a gondoskodás tartotta össze. Mit jelent a nagycsaládban gyermeknek lenni: tanyák és falusi házak, nagyszülők a faluban, fiatal felnőttek a tanyákon, a gyerekek itt is ott is – életkorhoz szabott feladatokkal és szabadsággal. Kétszintű gondoskodás segített bennünket. A család napi igényeinek biztosítása, közben munkájuk ellátása volt a szüleink feladata, bevonva a gyerekeket is. A nagyszülők mást jelentettek! Ők voltak, akik összekötöttek bennünket egy már letűnt világgal. Nyugalom és őszinteség... A gyermek ezt érzi, és náluk keresi a biztonságot – főként este, amikor a „napi munkájában” pörögve, azzal eltelve keresi az álomba ringató simogatást, igaz történetekkel, mesékkel. A több gyermekes, nyüzsgő család, az elérhető nagyszülők... így volt ez, s rend volt a világban.

Mesterszálláson, a Gácsi tanyán születtem. Ez a terület Mesterszállás-Alsórész nevet viseli. Akkor még nem sejthettem, hogy ez a tanya lesz számomra az „ÉDEN”, ahol felfedezhetem a természet titkait, hogy az első lépéseim már az életpályámat szolgálják, hogy kezdő pedagógusként a tanyaközpont iskolájában taníthatok majd, ahol az első tanító ükapám, Romhányi Mihály volt.

Kicsi gyerekként a növények, virágok csokorba szedése, koszorúba fonása, azok átformálása érdekelt, de a kukoricás is izgalmas volt: selymét befonni, nem beszélve a csutkababákról és a csuhéről. Senki nem tanította, ezt a természet kínálta fel nekem. Mindenre úgy néztem, mit tudok belőle „kihozni”, alkotni. Ez életformám lett!

A Kunszentmártonból kitelepült, jázsági gyökerű Szabó család tanyája másféle titkokat rejtett. Két nagybátyám rajzolt és festett, András és Imre. Imre karikatúrákat, szobrokat is készített, írásai is fennmaradtak. András tanár volt Túrkevéen, családjával a távolból segített bennünket érdeklődésünk szerint. Két leány nagynéném még a családi gazdaságban dolgozott, emellett kötöttek, horgoltak, szabtak-varrtak, hímeztek, feldolgozták a tejet, a birkák gyapjút, -mostuk, szárítottuk, téptük, festettük, rokkán fontuk, karácsonykor mézeskalácsot sütöttünk. Számomra ez maga a csoda volt! Testvéreim is hasonlóan gyűjtötték tapasztalataikat a világról, ami meghatározta későbbi pályájukat. Első tanító nénim (Tóth Istvánné – született Földi Mária) folytatta velünk: kézimunka, néptánc, stb.

Az egyéni gazdálkodásnak, a nyugodt tanyai világnak az ötvenes évek vetettek véget. Édesapánk Kisgyón, Ajkacsinger-völgy bányáiba került, édesanyánk négy gyermekkel maradt férje nélkül 1953. márciustól novemberig. Édesapánk hazatérése után, 1954-ben született

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

kishúgunk, Kati. Ebből az időszakból hetven levél maradt fenn, őrizve szüleink meghitt kapcsolatát, mely végig sugárzott ránk és a minket követő unokákra, dédunokákra. Utódaik száma 24, párjaikkal együtt 35-en vagyunk ma is. Ebből 10 kisgyerek, 25 felnőtt, közülük 8 pedagógus.

Mindannyian gimnáziumban érettségiztünk, négyen diplomát szereztünk. Öcsém turbinagépész szakmát tanult.

Én 1963-ban rajz-földrajz szakra jelentkeztem Szegedre a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolára. A rajzolás folyamatos tevékenységem volt – gimnazistaként sokat rajzoltam - csak úgy látvány után, magamtól. Rajzot nem tanultunk abban az időben a középiskolában. Negyedikben heti egy óra művészettörténet, a művelődési házban működött amatőr rajz szakkör...

1965-ben száj- és körömfájás járvány volt Mesterszálláson. A falut lezárták, kisebb katonai egységgel érkezett egy rendőr is, Tóth József. Itt ismerkedtem meg a hét gyermekes, jáász családból származó férjemmel. 1966-ban megesküdtünk. Kapcsolatunk életre szóló lett. Gyermeünk nem született, elfogadtuk, hogy a sors más feladatokat tartogat számunkra. A testvérek és mások gyermekeit pátyolgattuk úgy, ahogy a nagycsaládunkban korábban is szokás volt. Szép életet kaptunk. Társam volt otthonon kívül is, részt vett a táborokban, kirándulásokon.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

Egyetlen mesterségem volt, a pedagógus pálya, 1963-2013-ig. Ez volt a személyi jövedelmem is. A mézeskalács sikereit látva, vállalkozóként is próbálkoztam, de azt tapasztaltam, az üzleti élet tőlem idegen világ, nem fér össze sem személyiséggemmel, sem pedagógusi létemmel, így nem kívántam folytatni. Nagycsaládban, kiterjedt baráti körben, rendezvényeken a legnemesebb szolgálatot tették a mézesek. Alkotásaimat csodálták, törték, fogyasztották, dicsérték. Ez hiúságomat is legyezgette, boldoggá tett.

Rajz szakos tanárként dolgoztam folyamatosan, de azt soha nem szorítottam be a tanóra keretei közé. Továbbképzéseken, egyesületekben gyűjtöttem, majd ezt osztogattam a faluról hozott ősi tapasztalatokkal együtt tanyasi, falusi és városi iskolában egyaránt 1963-tól 2013-ig, kerek 50 évig.

A tanítás az első évtől lenyűgözőtt. Tehetséges, mindenért hálás gyermekekkel találkoztam, akiket fegyelmezni nem kellett, mindenre készen álltak és mindennek örültek.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

1966-ban sor került a tanyai iskola körzetesítésére az anyaiskolához. Mesterszállás felső részen dolgozhattam tovább.

Gyermekkorom gazdagsága vezetett arra a felismerésre, ha kicsi gyermekkorban kialakul a problémamegoldó képesség, a világra az alkotó ember szemével tudunk tekinteni. Így volt ez pályámon pedagógusként, rajztanárként, de ebből bontakozott ki alkotó munkám a művészet egyes területein is. A pedagógia területén kezdtem mesejátékok megjelenítését, bábozás, díszlet-, és jelmeztervezés, textilfestés, batikolt ruhák készítése, szabás-varrás, stb. Később találtam rá a mézesekre és a tűzzománcra.

A felvételin a pontszámom, szinte mind a rajz tárgyból jött össze. A bizottságtól meglepő kérdést kaptam: Miért nem nappalira jelentkeztem? A lehetőséget nem fogadhattam el, mert a bátyám a Műszaki Egyetemen tanult, az öcsém pedig, mint a legtehetségesebb a családban, nappalin kellett, hogy tanuljon. Képesítés nélkül kezdtem tanítani, hétvégén Budapesten elméleti és gyakorlati felkészítést kaptunk. Csodálatos tanárunk lett, Aradi Jenő, aki az Országos Pedagógia Intézetben a rajz tantárgy felelőse volt. Vizsgázni Szegedre jártunk. Két évig a rajzot végeztük, a következő két évben a földrajz tantárgy következett.

Balogh Jenő mester a vizuális nevelés nagy egyénisége volt. A Képzőművészeti Főiskolán kidolgozta a felsőfokú rajztanár továbbképzés 2 éves anyagát, melyet elsőik között végeztem el kiváló eredménnyel 1975-ben. A Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének tagjaként tanulmányi utakon dolgoztuk fel hazánk és Európa képzőművészetét. Ez sokat jelentett!

Kis kitérő volt pályámon a Járási Művelődésügyi Osztályon végzett munkám, de hamar rájöttem, nem alkatomnak megfelelő az irodai zártság. Amikor a rajztanári álláshirdetés megjelent, elsőként jelentkezve visszatérhettem régi állásomra. Nem volt haszontalan ez a két év sem, áttekintést nyerhettem az oktatásról e nézetből is.

1970-ben kerültem Kunszentmártonba. Pedagógus pályám leggyümölcsözőbb időszaka következett, az Önálló Vizuális Alapiskola.

Hogyan született a rajziskola?

Egy vállalkozó típusú pedagógusé, általános iskolai igazgatóé, Németh Lajosé volt az ötlet. Olyan iskolákat keresett, ahol magas szintű a rajztanítás. A Jászkun Krónika című megyei lapban egy újságíró cikkét látta meg rólunk: „Álom és valóság képen elbeszélve” címmel. Szolnok, Törökszentmiklós mellett Kunszentmártonban is beindult az Önálló Vizuális Alapiskola 1996 szeptemberében. Az országosan kidolgozott tanterv tartalmazott minden olyan tevékenységet, melyekkel már évek óta foglalkoztunk. Legvonzóbb viszont a gyermekeknek a tűzzománc volt. Kiváló művésztanárok dolgoztak minden szakon, s a tanulók vidékről is szaporodtak, így Öcsödön, Tiszakürtön önálló osztályt indítottunk. Mesterem, Ötvös Nagy Ferenc élete példázza, hogy tanulni sosem késő. Szakmával rendelkező családos emberként indult, érettségizett, diplomázott, rajziskolákban tanított. Ma a Ráday Múzeum ötvös műhelyének vezetője Kecskeméten, ahol tűzzománc kurzusokat is tart. Már európai hírű

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

ötvésművész, hatodik könyvén dolgozik. Második könyve a Festőzománcozás, ebben kilenc ábra illusztrálja az általam sikeresen alkalmazott lazúrozás technikát.

A vezetésem 17 éve alatt a rajziskola 32 országos elismerést hozott (I-III. hely, Különdíj), melyből 16 saját tanítványaim nevéhez fűződik. Rajztanári pálya irányába 17 fő indult. Jelenleg 3 volt tanítvány viszi tovább a művészeti iskola munkáját.

2000-ben férjem súlyosan megbetegedett, 2001-ben egyedül maradtam. Halála után rajziskolás tanítványaim kérésére a „Réka halála” című mondát dolgoztuk fel tűzzománcban. Magam is ekkor készítettem a „Kiűzetés az édenből” című munkámat.

Hogyan születettek a mézeskalács figurái és az újszerű kompozíciók ötletei?

Egyszerű változatai (puszedli, fenyődiszek) szinte minden családban megtalálhatók voltak, s ma is jelen vannak.

1993-ban világkiállítást, EXPO-t tervezett az ország, s kabalafigura pályázatot hirdettek. Ezt megelőzően Budapesten Pap Gábor művészettörténész előadásának egyetlen témája a csengő volt. Több órán át hallgattuk, mit jelent a csengő, mint jelkép, milyen szerepe volt a mindennapi életben – különös tekintettel az ősi rítusokra. Az ötletet megkaptam! Csengő babákat gondoltam. Terveztem!

A pályázatra saját készítésű három változatot küldtem el: 1. „Csengőmadonna” – (ősanyánk, Emese), 2. „Haranglány”, 3. „Subás, kalapos férfi”- térbeli esztergált figurák tűzzománc rátétekkel. Ezek jelentek meg mézeskalácsból is készítve síkban, szimbólumokkal díszítve. Később készült új változatként a férfi-nő pár „egybekelve” a sütőben. 1993-at írtunk ekkor. A kiállítást a Pesti Vigadóban rendezték meg, eredményt viszont nem hirdettek, az EXPO elmaradt, de az itt kiállított mézesek lettek későbbi mézeskalács kompozícióim „élő” figurái. Ők váltottak ki belőlem új gondolatokat, ötleteket, közben születtek újak is.

Az új nagy mézes kompozícióim sajátosságai, hogy őselemekre épülnek, föld-víz-levegő-tűz, és a körkompozícióban a földtől az égig haladnak a körben, annak közepét a Nap tüze uralja. Több változat is készült, melyek közül a legegyszerűbb a „Mennyből az angyal”. Ez karácsonyi kirakós gyermekes családok részére: Felhangzik a felnőttek éneke..., a gyerekek fotó alapján kirakják a Napot, az angyalokat, közben a karácsonyi éneket is megismerik, majd rangsor szerint kínálják a családtagokat. (Ezt sem árt, ha megtanulják.)

„Lakodalmi jókívánság a Nap alatt” – ez a két család ismerkedését kínálással és „kalácstöréssel” segíti.

„Csillagos égbolt” – a Tiszaföldvári Földrajzi Múzeum tematikus kiállításának megnyitóján az égbolt szemléltetése mellett előadást hallgattak az érdeklődők, majd mézes bemutatóra került sor. Ezt kínálás, fogyasztás követte.

„János vitéz” – Petőfi elbeszélő költeményét bemutató kompozíció.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Kísérletként három, családi kapcsolatokra vonatkozó összeállítást készítettem mézesekből: „Két pár védelmében”, „Emese álma”, „Lélekmadarak”.

Az Iparosok Országos Szövetsége által hirdetett országos kézműves pályázaton két ízben vettem részt mézeskalács kompozícióimmal. 1995-ben a „Kiállítás 1996-ért” pályázaton, 1996-ban pedig „A honfoglaló magyarság kézművessége és hagyatéka” című pályázaton. Mindkettőn díjat kaptam.

„A mise misztériuma” – nagyméretű, központi körre szervezett kompozíció a jászapáti ARANYMISÉT bemutató atya köszöntésére.

2000-ben Svájcban, Bernben a jászvisélet-bemutatót kísérő „Ünnepek és mézesek” kiállításon vettem részt.

2003 decemberében Angliában, Durham városában jártam mézeskalács kiállításon és vásáron, majd 2005-ben szintén Angliában, Wolverhamptonban ismertettem meg alkotásaimat az érdeklődőkkel.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Egy pályáról azt gondolom, hogy minden pálya jó, de nem mindenkinek. Nekem a pedagógia egy különlegesen jó pálya volt, egy rám szabott hivatás. Ha az ember megtalálja azt, ami neki szól, kiváltságos helyzetben érzi magát egész életében. Hivatás, vagyis elhívott vagyok valamire, ami a természetemnek, alkotomnak megfelel.

A pedagógus pályán is sokféle módon dolgoznak, de alkotó módon nem unalmas sem a gyerekeknek, sem a pedagógusnak, ugyanis mindkettő szabadnak érzi magát. Természetesen vannak előírások, de rajtunk múlik, hogyan végezzük.

Mindig azt éreztem kilógok a sorból, nagy volt bennem az önállóság, mindig mást, vagy máshogy akartam, mint társaim, kollégáim. Egy idő után rájöttem, ebből a tulajdonságomból erényt is lehet kovácsolni vezetőként. Minden évben kell egy közösen megfogalmazott aktuális gondolat, melyben megélheti az önállóságát felnőtt és gyermek egyaránt. Példaként két csodás évet említek: Berecz András: Szegen csengő című könyve; vagy Jankovics Marcell: Csodaszarvas című filmje - nagy rendezvényekkel, kiállítási és találkozási alkalmakkal feldolgozva. Felnőtt és gyerek, mindenki saját elképzelése szerint dolgozott, alkotott. Év végi nagy kiállításon tanárok és gyerekek mindannyian felmutatták sajátos munkájukat. Ez volt az egy évig tartó kiállítás anyaga.

Munkám elismeréseként számos helyi, megyei, országos és miniszteri szintű kitüntetésben részesültem. Egész pályám koronájaként a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének azt az emlékplakettjét kaptam meg, amelyet minden évben egyetlen rajztanárnak – általános iskolától egyetemig - ítélnék oda. Hálás vagyok értük, megerősítettek.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

*A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája
iránt?*

A mesterségem iránti érdeklődést folyamatosan tapasztaltam a fiatalok és a lakosság részéről. Visszajárnak a közös élmények színhelyére. Testvéreiket, gyermekeiket küldik a jó tapasztalatok után a Rajziskolába. Az éves nagy kiállításokat a volt diákok és szülők tömegén kívül a lakosság is várja, figyelemmel kíséri.

A legnehezebb időszakunk volt, amikor a rajziskola magániskolaként való fenntartása veszélybe került. Az alapítvány által fenntartott iskola a városoknak felajánlotta az intézményegységeket. Kunszentmártonban egyedül a Művelődési Központ közössége, Dezső Dóra igazgató asszony vezetésével fogadta be. Ekkor sikerült megtapasztalnom a legkülönlegesebb működési formát, amit a közművelődési szemlélettel való gondolkodás jelentett. Ma is hálával gondolok vissza. Legnagyobb sikere mindig az egész várost megmozgatta, nagy rendezvényeknek volt az elindítója: Művészetoktatás Napja a Zeneiskolával közösen a Zsinagógában, az évi nagy kiállítás megnyitójaként; Télbúcsúztató, jelmezes kivonulással, kislebél étetéssel a Körös-parton; nyári alkotótáborok, Szent Iván éjke, hagyományos aratóünnep, szakmabemutatók, hatalmas érdeklődés a mézeskalácsoszás iránt.

*Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű
projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus”
elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás
erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?*

Minden pálya olyan embert kíván, aki „helyén van a világban”, azaz otthon van. Mindenki ott tudja saját tehetségét kibontakoztatni, kamatoztatni leginkább, ahol a gyökerei vannak. „Öreg fát nem lehet átültetni” mondják, de hozzátenném, a fiatal is megsínyli. „Jó föld a mesterszállási föld” szoktuk mondani, mondtam utódomnak, Molnár Adriennek is, aki a rajziskolában jelenleg is tanít. Ebben a gondolatban benne van a kis falvak sorsáért való aggodalmunk is. Erejük egyre gyengül az elvándorlások miatt, gyakran kevés a pedagógus is. Bár most hallani, hogy a budapestiek a környező falvakban kezdik keresni emberibb létezésüket.

Nehéz egy pályázatról a kiírás és az elkészült anyag alapos ismerete nélkül nyilatkozni. Kérdéseket feltenni esetleg tudok: Vajon azok a szakmák kerültek-e a katalógusba, amelyek igazán keresettek és megélhetést nyújtók, hiszen ettől vonzóak? Megtalálja-e a katalógus azt a formát, amely eléri a fiatalokat? Mivel a megismerés legfőbb forrása a gyakorlatban való megtapasztalás, ennek formáit kellene megújítani, ebben érdekeltté tenni az intézményeket és a hiányszakmákat képviselő mestereket.

Boldog nyugdíjasként mondhatom: büszke vagyok mindazokra, akik a rajziskola első 17 évében alkotótársak, játszótársak voltak a szürkének nem mondható hétköznapiakon és a mesébe illő nagy ünnepeken egyaránt. Most is úgy érzem, ez jó mulatság, nem kis munka volt.

**"A helyi identitás és kohézió
erősítése a Kunszentmártoni
járásban"**

**TOP-5.3.1-16-JN1-2017-
00004**

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Sok élményt adott és sok szépet hozott. A következő 17 évre az „utódoknak” hasonló jókat kívánok, hálás köszönettel mindenért, amit kaptam.

Elérhetőségek:

Telefonszám: 56/462-477

Fotókat készítették: Vass Zoltán, Petróczki-Kiss Anna, Tóthné Gácsi Anna

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

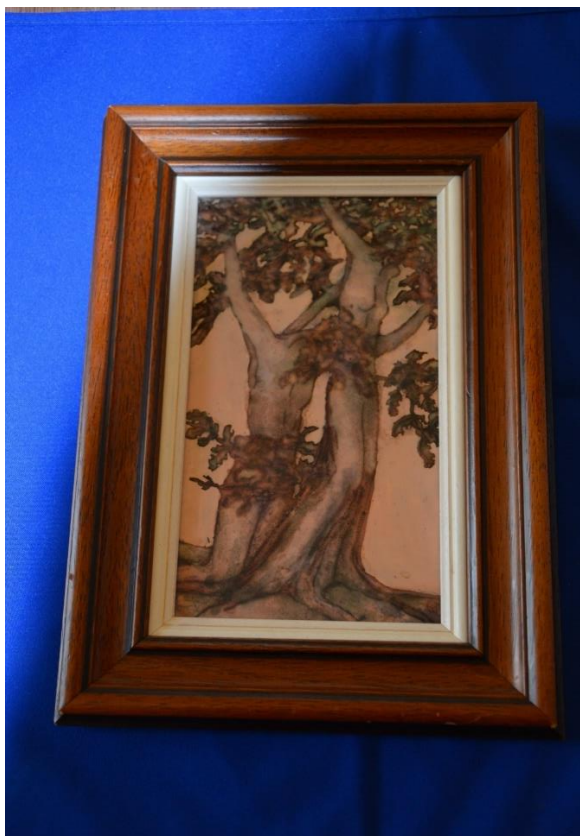

„Tavaszi szél”

„Csengőbabák” Hungexpo Kabala figura pályázatra

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

„Kiűzetés az ÉDENBŐL”

„Kiállítás 1996-ért” országos pályázat

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Mucsi Ferenc – Fazekas

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Kunszentmártonban születtem 1974-ben. Tanulmányaimat itt folytattam, szakmunkás és szakközép iskolában. A fazekas szakmával Szentesen ismerkedtem meg, 2006-ban a kézműves iskolában. Mestereim voltak Kádár Barbara, Kádár Virág, tőlük tanultam az alapokat. A szentesi tanulmányaim alatt ismerkedtem meg az utolsó fekete kerámia mesterrel, Bese Lászlóval. Tőle tanultam a fekete kerámia készítését és égetését. Szentesen kezdtem el az iskolát, de itt nem indítottak vizsgát, ezért 2008-ban vizsgáztam Békéscsabán, kézműves iskolában fazekasnak. Kezdetben fekete edényeket készítettem, a szakdolgozathoz kellett gyűjtenem anyagokat, így jöttem a Kunszentmártoni Helytörténeti Múzeumba, és ekkor ismerkedtem meg Bozsik Kálmán fazekas mester munkáival.

Ezt követően szereztem meg a fazekas végzettséget.

Az általános iskola osztály kirándulás alkalmával Mezőtúrra, a fazekas szövetkezetbe látogattunk. Itt megkérdezték, lenne-e kedve valakinek írókával kidíszítenie egy edényt. Én kipróbáltam, ami már akkor nagyon megtetszett. Nagyon szépen rajzoltam, erre felfigyeltek már ott is. Utána ez a szövetkezet sajnos hanyatlani kezdett, később ezért sem mentem oda.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

2008-ban szereztem meg a fazekas végzettséget. 2009-től kezdtem el a régi Bozsik kerámia forma világának kísérletezését. A Bozsik kerámiák díszedények. Bozsik Kálmán szecessziós edényeket készített, amik kitűnően beleillettek az akkori polgár stílus belsőbe.

A kezdetekkor nagyon sok segítséget kaptam a Helytörténeti Múzeumtól, ahol már volt elektromos kemence, így itt próbáltam kikísérletezni az edények színét, hőfokát. Ezek az edények utána kerültek tökéletesítésre.

2009-től megépítettem az otthoni műhelyem, attól fogva ott készítem a termékeimet.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Családi vállalkozásként működik a fazekas szakmai tevékenységem, de sosem volt ez a fő bevételi forrásom. A fazekas mesterség mellett különböző szakmákat tanultam és dolgoztam. Végzettségem szerint mezőgazdasági gépész is vagyok.

A fazekas termékek elkészítése a következőképpen történik.

Egy zsiráf kancsó elkészítése elég hosszú folyamat, több részből kell összekorongozni. Ennél a munkafolyamatnál nagyon figyelni kell, hogy az egyes részek mennyire szárazak. A száradásra oda kell figyelni. Ha túl száraz az edény, akkor már nem lehet utána vele dolgozni, ha pedig nagyon puha, akkor összerogyhat az edény. A száradásnál nagyon fontos, hogy mindig alulról kell száradnia az edénynek, nem pedig felülről, mert például a fül letörhet. Éppen ezért a dísz edényeket le kell takarni, hogy szép lassan kezdjenek el száradni.

Korongon készülnek a termékek, majd az összekorongozás, a fül elkészítése, és végül a lassú száradás jellemzi egy-egy edény elkészítését. Nekem egyébként hagyományos lábkorongom és elektromos korongom is van.

A fehér öntőfölddel (engób) történő leöntés, majd a rövid száradás után kezdődik el az edény díszítése. A díszítés egy hegyes szerszámmal történik, a mintát belekarcolom az edény felületébe. Majd következik a minták kifestése különböző színekkel. A minták jellegzetes Bozsik minták: tulipán, szíves piros virág, kék virág, gránátalma, szegfű. Jellemzőek még a karéjos levelek is.

Ezután kezdődik az első égetés, ez 6 óra hossza. 15 órát meg kell várni, amíg kihűl a kemence. Ezután az edény mázozás következik, ami szintelen, ólommentes mázzal történik. Ez a második égetés. Fontos, hogy a kemence tele legyen, így éri meg az edények készítése. A korongozást követően minimum 2-3 hét a száradási idő, összeségében tehát körülbelül egy hónap, mire teljesen elkészül egy-egy termék.

A munkáim során jellemzően díszedényeket, használati tárgyakat, házszám táblákat, kályhacsempéket, csempéket, fali és épület csempéket szoktam készíteni. Általában egyedi megrendelésre készítek tárgyakat, a helyi lakosok, az átutazók, valamint a külföldiek számára.

A Népművészeti Egyesület - amely ma már nem létezik - keretein belül évekig jártunk Budapestre a Mesterségek Ünnepére, ez minden évben augusztus 20-a körül volt, 4 napos. Itt ismerkedtek meg a külföldiek a termékeimmel. Ezeket senki nem csinálta, ezért volt különleges a külföldi emberek számára is.

A kerámiáimat zsúriztattam 2008-tól néhány évig, Békéscsabára vittem.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Több kiállításom is volt, a legnagyobb 2015-ben a Milánói Világkiállítás volt, ahová kijutottak a termékeim, kint voltam én is 2 hétig. A legkiemelkedőbb edényeim kerültek bemutatásra. Erre vagyok a legbüszkébb. Bozsik Kálmán 1906-ben aranyérmet szerzett Milánóban, ennek apropójaként jutottunk ki mi is oda, a 100 éves évforduló kapcsán.

Érdekesség képpen mesélem el, hogy volt egy tehetséges írókás asszonya Bozsik Kálmánnak, akit Harangozóné Bozsó Máriának hívtak. Ő 40 évig dolgozott írókás asszonyként Bozsik Kálmán műhelyében. Később a múzeumi kutatásaim alatt kiderült, hogy én ismertem ezt a hölgyet, ugyanis a keresztaapám mamája.

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

Már több éve tartok kézműves foglalkozásokat Kunszentmártonban és környékén főleg gyerekeknek, nyári táborok alkalmával, de év közben főleg óvodás csoportok vannak. Ezek a foglalkozások a múzeumban vannak, és büszkén mondhatom el, a gyerekek minden alkalommal nagyon érdeklődőek, kitartóak.

A minden évben megrendezésre kerülő Múzeumok éjszakája elnevezésű rendezvény, és más múzeumi programok keretében a gyerekek és a felnőttek is kipróbálhatják a korongozást.

A fazekas mesterséget jelenleg is lehet tanulni, Békéscsabán és a Hagyományok Házában, Budapesten.

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnak, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

Szerintem nagyon jó lenne, ha a különböző régi, vagy ritka, eltűnőfélben lévő mester emberek össze tudnának fogni, egymást tudnánk segíteni.

Szoktam hirdetni helyi lakosoknak, hogy el lehet jönni a műhelybe korongozni, kipróbálni a fazekas tevékenységet. Vannak persze érdeklődők, de sajnos nem sok a jelentkező.

Ajándéktárgyakat egyébként a város szokott vinni másnak, például ha a testvértelepülésekre látogatnak el.

**"A helyi identitás és kohézió
erősítése a Kunszentmártoni
járásban"**

**TOP-5.3.1-16-JN1-2017-
00004**

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Elérhetőség:

E-mail cím: mucsikeramia@gmail.com

Cím: 5440 Kunszentmárton, Attila u. 20.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Épület kerámiák

Kerámia díszítés

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Kerámiák

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Korongozás

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

**Ország László – a Népművészet Mestere, népi iparművész, a Magyar Művészeti
Akadémia köztestületi tagja, a Magyar Kultúra Lovagja**

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Ország Lászlónak hívnak, jelenleg Kunszentmárton Csenged városrészben lakom feleségemmel, Ország Lászlóné Dékány Katalin lőszőrészszer készítő népi iparművésszel. Egy alföldi kisváros, a Tiszazugban lévő, Kunszentmárton tanyavilágból indult 1947-ben a pályafutásom, ahol az akkori idők kétkezi munkásainak első gyermekeként születtem. Nagyszüleim is a tanyasi emberek önálló életét éltek, a paraszti létforma és az akkori szokások határozták meg mindennapjaikat.

A mezőgazdasági mérnöki diploma megszerzése után nagy elánnal vettem magam a munkába, mely sok örömet szerzett, de 1974-ben egy hosszabb betegség kapcsán megálljt kellett parancsolni, így egy betegség szülte kényszerpihenésnek köszönhetően, az 1970-es évek közepétől kezdtem foglalkozni a textildíszítő módokkal, a hímzésekkel.

Ez idő alatt derült ki, hogy affinitásom van a textilművészethez, és autodidakta képességekkel rendelkezem. 1980-1982 között el kellett végeznem egy hímző szakkörvezetői tanfolyamot, – melyet a Népművelési Intézet szervezett - hogy Öcsödön ki tudja fizetni a 16 forintos szakkörvezetői tiszteletdíjamat. Ekkor már más tájegységek hímzésével, így a kapuvári viselet hímzésével is megismerkedtem. A gyűjtő és kutató munkával ez időben fertőződtem meg, amely a mai napig tart.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

Ahogy a beszélgetés elején mondtam, a hímzéssel foglalkozom, amelyet az 1970-es évek elején kezdtem. Autodidakta módon kezdtem el először próbálni, majd tanulni az anyag szálhúzását, vagdalását és a pókos hímzést.

1979-től szakköröket vezettem Öcsödön, majd Kunszentmártonban, volt, amikor öt csoportom is volt felnőtt és ifjúsági vegyesen 50-60 fővel. 1982-től minden megyei országos pályázaton részt vettem, mindig díjaztak, Borbély Jolán a Népművelési Intézet néprajzkutatója el is várta

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

tőlem, hogy mindig újat, előre vivőt, speciálisat alkossak. Munkatársaim mindig a szakköri tagok és a feleségem volt.

1985-ben az Országos Népművészeti Kiállításon a benyújtott minőségi munkáim miatt egy új kategóriát – a fehérhímzést - kellett életre hívni, mert olyan kiemelkedő alkotások kerültek a zsűri elé, hogy Gránátalma díj lett az eredménye. A Népművelési Intézet balatonalmádi országos továbbképzésnek ettől az időtől kezdve lettem évekig az oktatója.

Látva az egységes kapuvári fehérhímzés anyagomat, amely addig a hímző szakmai vezetők között ismeretlen volt, Fél Edit és Borbély Jolán kiadta a következő évek feladatát, hogy „mindenki kezdje meg a környezetében lévő fehérhímzések felgyűjtését, és mentését, mert az utolsó percekben vagyunk”.

A közel ötven éves népművészi munkám során számtalan újdonsággal leptem meg a szépet kedvelő hímzőket, mellyel végig tanítottam az ország szinte minden megyéjét, hogy úgy tudják elkészíteni a remekműveiket, ahogy én csinálom.

Közben az országos népművészeti mozgalom megújításánál is bábáskodtam, 1984-ben a Szolnok megyei Népművészeti Egyesület alapítójaként, majd 2002-ben a Csenged Népművészeti Egyesület alapítójaként szerveztem a mozgalmat.

Munkásságom alatt közel 150 hazai és külföldi kiállítás, és díjak sokasága: sok megyei és országos Nívódíj, a Népművelési Intézet Nívó díja, több Tavaszi Fesztivál díj, SZOT,- SZÖVOSZ,- TOT nívó és nagydíj. Mesterremek díj, több Magyar Kézműves Remek díj a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarától, több KISZ KB oklevél, „Kiváló Együttes” cím, Gránátalma nívó díj, Kis Jankó Bori I-II-III. díj, Nemzetközi csipke-díj. A korona az egésze, hogy a 2015. évi Milánói Világkiállításon október-november hónapban kiállításra került a legújabb 50 darabból álló kollekcióm, a „csengedi színes hímzés”. A Magyar Néprajzi Társaság, gyűjtő pályázatára 2016-ban, és 2020-ban beadott dolgozatomat mindkét esetben kiválóra minősítették.

Szakmai elismerésem kezdete 1984 volt, amikor rövid időn belül megkaptam a Népi Iparművészeti Tanácstól a „népi iparművész” címet, majd 2003. évben – a népművészek közül elsőként - a Magyar Kultúra Lovagja lettem. 2007-ben állami elismerésként a Népművészet Mestere díjat kaptam meg, 2016-ban a Magyar Művészeti Akadémia köztestületi tagja lettem.

Számomra a legnagyobb elismerés mégis az volt, hogy nem csak Balatonalmádiban az országos továbbképzéseken, hanem az ország különböző részeiben magas szinten oktathattam az általam kedvelt hímzéseket, - fehér hímzés minden válfaját, úri hímzést, kunhímzést, és a kunszentmártoni kötődésű csengedi színes hímzést...

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A hímzést nem vállalkozás formájában működtetem, hobbiból gyakorlom, valamint nagyon fontosnak tartom a hagyomány őrzését, megőrzését, a régi hímzés fennmaradását, valamint a jövő generáció számára történő rögzítését.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

A magyar hagyományok és a mindennapi élet is értékválságban szenved. A digitalizáció megváltoztatta az emberi kapcsolatokat, aminek előjele már a nyugdíjazásom kezdetekor is látható volt. Ráadásul egy szabadalmi hivatali per kapcsán el kellett döntenem, hogy az életem során megszerzett, és az elődeink hátrahagyott tudását hogyan tudom felhasználni, továbbadni a következő generációknak. Ennek az lett az eredménye, hogy hozzáfogtam egy kilenc kötetes hímzésekkel foglalkozó könyvsorozat megírásához. Ezek azok a témák, amelyekkel életem során foglalkoztam. 2013-ban kezdtem az első kötetet, mely 2016-ban jelent meg „A magyarországi fehérhímzések” címmel. A következő években a „Kunok hímzett virága”, majd a feleségem munkásságának feldolgozásával a „Lószőrből ékszer” című kötet következett. Ezt követően készült el a „Csengedi mintakönyv”, mely 85 színes 1:1 méretű mintalap gyűjtemény. Jelenleg a „Pókos hímzések Magyarországon” című készül. Jön a többi könyv is. Tulajdonképpen erre a könyvsorozatra vagyok az egyik legbüszkébb, mert ez hiánypótló, és maradandó. A könyvek megjelenését az MMA támogatja.

Rendkívül nagy büszkeséggel tölt el, hogy sikerült olyan technikákat megismernem, és továbbadnom, amelyeket már csak az idősek őriznek. Ezeknek a hímzés technikáknak a technikai felújítása, továbbadása, képekkel illusztrálva gyakorlatilag a teljesen laikus emberek számára is érthető módon került ábrázolásra a Csenged könyvekben.

A Csenged könyvekben sikerült rögzíteni azt a tudást, amelyeket elődeink létrehoztak, mi pedig tovább tudjuk fejleszteni. A megjelent Csenged könyveket egyébként rendezvényeken, kiállításokon én és feleségem szoktuk forgalmazni, valamint a www.csengedi.hu honlapon.

Amire szintén büszke vagyok, hogy sikerült létrehozni a kunszentmártoni Bozsik kerámia mintakincsének átültetésével a Csengedi színes hímzést, amelyet 2016-ban be tudtunk mutatni a milánói kiállításon is.

Büszkeségem továbbá, hogy alapítója és első elnöke lehettem a Szolnok Megyei Népművészeti Egyesületnek, majd a Csenged Népművészet Egyesületnek. A két egyesület közül ma már csak a Csenged Népművészeti Egyesületben tevékenykedem, ahol továbbra is lelkesen hímeznék.

Büszkeséggel tölt el továbbá, hogy évekig kutathattam a kapuvári kendő eredetét, rengeteg múzeumot jártam be emiatt, majd az eredmény, hogy a Magyar Néprajzi Társaság gyűjtő

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

pályázatán kiváló minősítést kaptam 2016-ban a Felszentelt gyermek, és 2020-ban a Kapuvári
kendő nyomában című dolgozatomra.

*A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája
iránt?*

Igazság szerint a Csengedi könyv egy kiváló kapcsolódási pont a hímzés és az emberek között.
Aki hímezni szeretne tanulni, annak remek lehetőség lehet a könyv. Ennek ellenére a
felgyorsult, digitalizált világban nagyon nehéz a hímzést, mint mesterséget, iparművészetet
fenntartani, őrizni, továbbadni.

Ezekén felül pedig a táborok azok, amelyek a mai napig is zajlanak (még az udvarunkon is
szoktunk tábort tartani). A táborokba rendszeres meghívást szoktunk kapni, én és a feleségem
is. A táborok alkalmával a résztvevő gyerekek nagyon érdeklődőek, fogékonyak, lemorzsolódás
egyáltalán nem tapasztalható, ami azért ebben a felgyorsult, digitalizált világban külön öröm és
elismerés nekünk.

Fontos megemlítenem, hogy a Csengedi színes hímzés Kunszentmárton egyik nevezetessége
lett, a kunszentmártoni eredetű, Bozsik Kálmán kerámia mintáit textilre ültettük át. A kunszenti
templombelső liturgikus garnitúráján kívül viseleti darabokat és lakásdíszeket is híméznek
Öcsödön és Kunszenten.

*Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű
projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus”
elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás
erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?*

Azt gondolom, hogy a projekt jó alkalom arra, hogy a hagyományainkat ne hagyjuk elveszni,
azt ápolni kell, és a kunszentmártoni járás lakosaival és országos szinten is meg kell ismertetni
a népi mesterségek gyakorlóit, a hagyományok őrzőit, ezáltal is erősítve az emberekben az
identitás tudatot, az összetartozás, hovatartozás érzését.

Elérhetőség:

A honlapunk címe: www.csengedi.hu, címem: 5440 Kunszentmárton, Újvilág 22.

Az email címem: orszag.laszlo47@gmail.com

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

A felszentelt gyermek

A műésző palást háta és eleje, a kerámia minták összessége.

(a galérián egyházi munkás)

A felszentelt gyermek

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Csengedi pókos hímzésű bolero

Nyeregtakaróból tervezett úri hímzésű ruha

Csengedi színes hímzés

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Ország Lászlóné Dékány Katalin – Lószőrfonó népi iparművész

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Békéssámszon településen születtem, iparos családban. A házasságkötésem óta élek Kunszentmártonban. A gyermekeink már kirepültek, négy unokánk van. Férjemmel, Ország Lászlóval (hímző, Népművészet Mestere) 58 éve alkotunk egy párt. Jelenleg Kunszentmárton Csenged városrészében lakunk, egy csendes, nagy kerttel rendelkező házban.

Az egészségügyből, mint tüdőgondozói szakasszisztens mentem nyugdíjba.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

Igazából az 1970-es évektől köteleztem el magam a lószőrfonás, illetve lószőrészer készítés újkori megőrzése és továbbélteése mellett.

1979-ben a Tiszakürti alkotótáborban találkoztam Bodrogi Sándor lószőrfonó Népművészet Mester munkáival, aki megmutatta nekem az alaphurkolást, majd egy év múlva kiállításra küldtem az anyagot. Ezt követően Vásárosnaményi alkotótáborba vettem részt a mesterrel. Már ekkor elismerték a munkámat: fát és csontot is faragtam, amit a lószőrnél kiegészítésként használok.

Az ismeretek birtokában fejlesztettem ki az ékszerkészítés olyan kiemelkedő minőséget képviselő technológiáját, amelyet a világon mindenütt megalégedettséggel, csodálattal és elismeréssel fogadnak.

A munkáimat a Népi Iparművészeti Tanács folyamatosan zsűrizte, majd 1985-ben – a sok „A” minősítésű ékszereim elismeréseként megkaptam a Népi Iparművész címet, elsőként, mint lószőrészer készítő.

Körülbelül 140 hazai kiállításon láthatták a munkáimat, több országban (Franciaországban, Svájcban, Ausztriában, Szlovákiában, Romániában) voltak kiállításaim, de az USA-ban is viselik az általam elkészített darabokat.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Szakmai elismeréseim, díjaim: Megyei Nívó-díj 7 darab, KISZ. KB oklevél 2 darab, Tavasz Fesztivál Nívó díj 4 darab, SZÖVOSZ nagydíj, Gránátalma Nívó-díj, ONK 3 darab Ezüst plakett, Nemzetközi Csipke-díj, Milánói Világkiállítás 2015., Lószőr – csontfaragás Különdíj 2018, Mesterremek-díj, Magyar Kézműves Remek-díj. A legkiemelkedőbb elismerésem az 1985-ben kapott Népi Iparművész elismerés.

A legutóbbi három évben 2018-ban a Zalaegerszegi Országos Faragótábor különdíját, 2019-ben a Duna Palotában az AMKA díját, 2020-ban a Berekai Éva Országos Népi ékszer Pályázat I. - díját kaptam meg.

Nagy elismerést okozott számomra az is, amikor a Nemzeti Fejlesztési Intézet egy három napos szakmák harmonizálására kért fel tanácsadónak, szakértőnek, amelynek a lényege az volt, hogy az itthoni szakmákat harmonizálják az EU-s rendszerhez. Ez egyébként az Európai Unióba lépés előtt volt.

Ahogy a bemutatkozásomban is mondtam, egészségügyi dolgozó voltam, onnan mentem nyugdíjba, ez volt a fő munkám, és szakmám. A lószőr ékszerkészítést nem vállalkozásként végeztem, végzem, nem a pénzszerzés volt a cél, sokkal inkább a hagyományok fenntartása, megőrzése és továbbadása. Az aprólékos, precíz munka mindig nagyon érdekelt, és természetesen a férjemmel is kiválóan tudtuk egymást motiválni, hiszen hasonló az érdeklődési körünk.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Azt gondolom, hogy a kreativitással, a hagyományos technikák felhasználásával egy teljesen új megjelenési formát hoztam létre, a térbeli elemekből összeállított lószőr ékszerkészítést, amely az egész világon egyedül álló. Férjemmel, Ország Lászlóval a Csengedi könyvek sorozatba ennek bemutatását is beépítettük (részletesebben az Ország Lászlóval készült beszélgetésben olvashatnak erről).

Büszke vagyok arra, hogy a Csengedi könyvek sorozat harmadik kötetében, egy ősi tudást tudok közreadni és továbbadni, a „Lószőrből ékszer” című könyvben. (sok rajzzal, ábrával, fotóval, gyakorlati tanácsokkal, magyar, angol, német, orosz nyelvű összefoglalóval).

Büszke vagyok arra, hogy az aprólékos és precíz munka mindig nagyon érdekelt. Minden lószőr természetes színében kerül felhasználásra, festett lószőrt nem használok. Érdekességgéppen jegyzem meg, hogy nem minden lószőr jó. Az igazán alkalmas a herélt, csődör farok szőre, ami nem igavonásra volt befogva, így nem töredezett. A lószőrt egyébként előkezelni szükséges, mielőtt el kezdünk vele dolgozni. Az ékszerhatás kiemelésére csak természetes anyagokat – féldrágakő, fa, csont – használok, gyöngyöt nem.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

*A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája
iránt?*

Büszkén mondhatom el, hogy a gyerekeknek vezetett táborok nagyon népszerűek. A lószőr ékszerkészítés nagy kitartást, türelmet, kreativitást igényel, amely mindenképpen a fiatal személyiségét pozitívan formálja. Számos (felnőtt és ifjúsági) tábort vezettem életem során Balatonalmádiban, Hévízen, Keszthelyen, Törökszentmiklóson. Békésen volt, hogy dupla tábort vezettünk a férjemmel. Kunszentmártonban – a lakásunkon- folyamatosan tartunk térítésmentes képzéseket, de a helyi múzeumban is rendszeresen ismertetjük e tevékenységet óvodás, iskoláskorú fiataloknak.

A fő cél, hogy a gyerekekkel megszerettessük a kézműveskedést, a lószőr ékszerkészítést, amit már tulajdonképpen óvodás korban el lehet kezdeni, hiszen türelemre, alázatra, kitartásra készíteti a gyereket, a fiatalkorút és a felnőttet is egyaránt.

*Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű
projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus”
elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás
erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?*

A projekt és a Tanítana-tanulna katalógus küldetése a közösségfejlesztés, valamint a régi technikák megismertetése. Az összetartozást mindenképpen erősíteni kell, fontos feladatunk, hogy megteremtsük annak a lehetőségét, hogy egymástól is tudjunk tanulni. Ennek jó táptalaja lehet a Tanítana-tanulna katalógus elkészítése, majd a lakossággal, valamint a mesterekkel, iparművészekkel történő megismertetése. A hagyomány megőrzése és továbbfejlesztése a cél, és az, hogy a régi, különleges mesterséget, iparművészetet gyakorlók tudása és létezése ne vesszen oda.

Elérhetőség:

A címem: 5440 Kunszentmárton, Újvilág 22.

A „Lószőrből ékszer” című könyv a „csengedi könyvek” sorozat között elérhetőek a honlapunkon keresztül: www.csengedi.hu

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Aventurin kővel díszített fehér fejes gyűrű fejének kialakítása, sodrott oldal támasztékkal

Faragott csontbetétes fejű, hét részből álló férfi gyűrű

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

XA-83-100/15 880,124

Fehér, hengeres garnitúra, gyűrűvel (1981)

3.2. Barna színátmenetes lószőrrekesz garnitúra
többeli elemekből

Barna színátmenetes lószőr garnitúra

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Lunka József – kosárfonó szakember

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Romániában születtem, 28 éve élek Magyarországon. Gyakorlatilag 10-11 éves korom óta a kosárfonást csinálom, amit a szüleimtől és a nagyszüleimtől tanultam. Amikor Magyarországra jöttem (a szüleimmel költöztünk ide, de ők később visszaköltöztek Romániába), Kecskeméten vizsgáztam kosárfonásból. Ezt követően Tiszaalpáron dolgoztam, mint alkalmazott. 14 éves koromtól kezdve, 10 évig itt dolgoztam, ahol a vesszőbútor, a kosárfonás volt a fő tevékenységi körünk.

Tiszainokán tartottak kosárfonás tanfolyamokat, ahol egyedül én voltam az oktató. Itt ajánlották nekem, hogy legyünk vállalkozók, östermelők.

A tanfolyamok idején még Tiszainokán laktunk, aztán Kunszentmártonba költöztünk. Azóta itt lakunk 11 éve.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

A kosárfonás a szakmám, amit 10-11 éves korom óta a szüleim és nagyszüleim mellett tanultam, majd később Magyarországon vizsgáztam is belőle. Ez a fő bevételi forrásunk, családi vállalkozásként működtetjük, a feleségemmel közösen. Ő is ezt csinálja. A házunk udvarán, ahol lakunk, ott van egy kicsi műhely, itt végzem a kosárfonást. A házunk előtt pedig hétfőtől péntekig kipakoljuk a termékeinket, itt áruljuk őket (a címünk 5440 Kunszentmárton, Szent Imre Herczeg út 45. szám).

Alkalmazottunk egyébként nincs, a feleségem és én végezzük a kosárfonást.

A kosárfonó szakmám legfontosabb jellemzője, hogy minden nap kötni kell, kivéve a szombat és a vasárnap. Hétfvégén a piacokra visszük a termékeinket eladni. A bútorokat megrendelésre szoktuk készíteni, mint például a székeket, asztalokat. A bevásárló kosár vagy például a bicikli kosár viszont mindig elérhetőek a vásárlók részére. Ezeken kívül fából is mindig készítek tárgyakat, ilyen például a szélmalom.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

8 éve ültettünk a földeken vessző dugványokat, körülbelül húsz centiseket. Ezeket a vesszőket minden évben egyszer levágjuk. Mindig annyit vágunk, amennyi szükséges. Ezt követően ezeket a vesszőket elvisszük a tanyánkra. Egy tartályban főzzük a zöld vesszőt. Rendkívül nagy munka a vessző előkészítése, amíg odakerülünk, hogy lehessen belőlük fonni. Ezeket a vessző földeket egyébként béreljük.

Ezen kívül kész vesszőt is szoktunk venni, de az meglehetősen drága. A vessző főzése után, a kész vesszőt vízbe áztatjuk, körülbelül fél óráig, egy óráig. Ezt követően hozzuk el a műhelybe a vesszőt, ami egy egész évre való mennyiséget jelent.

Egy bevásárlókosár fonása, készítése körülbelül két órát igényel, ha az anyag elő van készítve. A bútorok elkészítésénél két székre és egy asztalra átlagosan két nap szükségeltetik. A vesszőhántás géppel történik, az összes többi munkafolyamat pedig kézzel.

Hétfőtől péntekig a házunk előtt lévő közterületen áruljuk az elkészített termékeinket, szombaton Cserkeszőlő településen pakolhatunk ki, vasárnap pedig vásárban vagyunk mindig. A vasárnapi napok a következőképpen néznek ki: minden hónap első vasárnap Kistelek, a második Kiskunfélegyháza, a harmadik Mórahalom, a negyedik Rúzsa. Ha a hónapban van ötödik hét vasárnap is, akkor pedig a szentesi piacra vesszük a termékeinket eladásra.

Ezekén kívül könyves fesztiválon, Bonyháron szoktunk kipakolni, amely minden évben egy három napos rendezvény.

Kecskeméten is volt már több kiállításunk, ahol a kézművesek sorakoztak fel a termékeikkel. Többször készült már velem riport is, amit újságokban mutattak be.

Minden nap kötünk, kivéve a szombat és a vasárnap, hiszen akkor a piacokra megyünk.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Nagyon büszke vagyok a mesterségemre, ezt csak szeretve lehet jól csinálni. Én ebben a kosárfonásban teljesen megtaláltam önmagam. Büszke vagyok arra is, hogy a szüleim hetven évesen is még a kosárfonást csinálják Romániában.

Büszke vagyok továbbá a kerti kiülőkre, a seprűkre, a fából készült termékeinkre, például a szélmalomra. Szerencsésnek érzem magam, hogy ilyen kézügyességet örökölttem.

A gyerekkoromban elesett, eltanult tudást használom jelenleg is.

Gyerekkoromban erre a munkára sosem voltam kötelezve, mindenhez nekem volt kedvem. Gyakorlatilag 31 éve ezt a kosárfonást végzem, amire rendkívül büszke vagyok.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

*A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája
iránt?*

Nagyon jó kezdeményezésnek tartanám, ha a környéken indítanának kosárfonás tanfolyamot. Bízom benne, hogy lennének jelentkezők.

Nagyon népszerű egyébként Kunszentmártonban a bicikli kas, nagy hagyománya van ennek. Sokan használják a kerékpárjukon, és általában tőlünk vásárolják meg. Szerencsére az elkészített termékeimért érdeklődnek a helyi, környező lakosok, valamint az átutazók is. A bútorok készítésére is mindig van igény.

*Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű
projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus”
elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás
erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?*

A környéken lévő mestereket, iparművészeket szinte mind ismerem. Ettől függetlenül jó lenne egymás munkáját, munkásságát jobban megismerni. A kosárfonás is egy kihalt félben lévő mesterség, nyilván a fiatalokat már ez nem érdekli. Az én fiam 13 éves, és inkább az autószerelés érdekli, valószínű az ő részére nem tudom majd tovább örökíteni ezt a gyönyörű, de fárasztó mesterséget. Bízom benne, hogy a Tanítana-tanulna katalógus elkészítésével a Tiszazugban lévő emberek jobban meg tudják ismerni az én mesterségemet, szakmámat is.

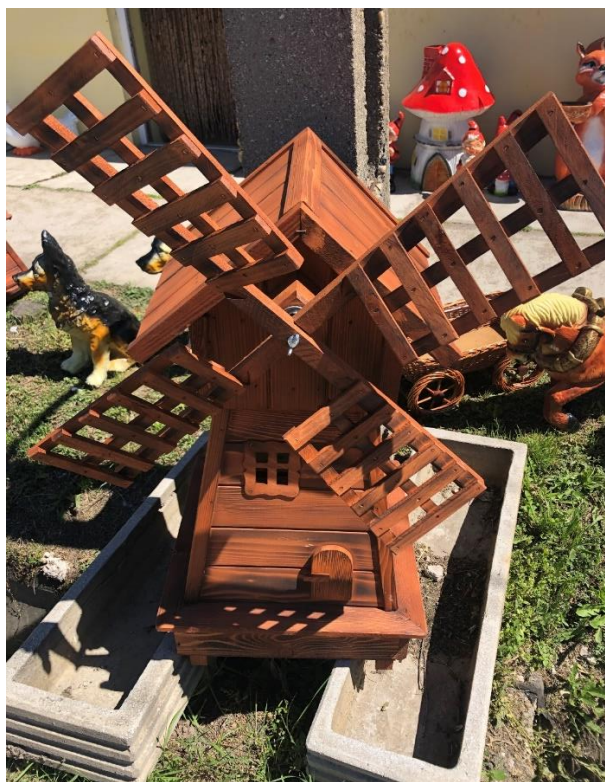
Elérhetőség:

A címem, ahol készítjük a termékeket, és áruljuk is őket: 5440 Kunszentmárton, Szent Imre
Herczeg út 45.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Az előkészített vessző

Fából készült szélmalom

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Munka közben

Termékeim

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Révész Márta – Vert csipke tervező, készítő, Gránátalma díjas Népi Iparművész

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Jászberényben a tanítóképző főiskolán végeztem, általános iskolai tanítóként.

A csipkével kapcsolatban elmondhatom, hogy családi hagyományként öröklődött rám. Először a nagymamám foglalkozott csipke készítéssel, tanítással. Ő, Mógáné Reguly Margit, abádszalóki csipketelepének volt a vezetője, tanítója. Az édesanyám abban a környezetben nőtt fel, ahol a lányokat is nap, mint nap látta tanulni. Ő nagyon ügyes volt már gyerekkorában is, amire Mógáék is felfigyeltek. Olyannyira, hogy mivel gyermekük nem volt, szerették volna örökbe fogadni, és taníttatni. Szerették volna, ha a munkásságukat felnőttként Ő viszi tovább. Az édesanyám el is költözött hozzájuk Budapestre, de két év múlva a honvágy visszavitte Abádszalókra. A csipkekészítés a hazaköltözéssel nem szűnt meg. Édesanyám ügyesen rajzolt, tervezett, már nemcsak a Mógáék mintái, hanem saját tervei alapján folytatta tovább a munkát.

Az édesanyám Öcsödre ment férjhez, én már oda születtem. Én is hasonlóképpen már gyerekként megismerkedtem ezzel a kézműves mesterséggel, úgy is mondhatnám: a csipkekészítés megismerése elkerülhetetlen volt számomra.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

Felnőttként már én is szerettem volna a szobámat vertcsipkével díszíteni. Édesanyám biztatott, készítsek magamnak, hiszen a technikát már jól ismerem. Az első munkám, ami egy kis alátét volt, beadtam zsűrizésre a Népi Iparművészeti Tanácsnak. Természetesen nagyon örültem, hogy elfogadták.

A második beadott munkámra már „A” kategóriát kaptam, ami a legmagasabb népművészeti fokozat. Ezek a sikerek buzdítottak a további munkára.

1991-ben kaptam meg a Népi Iparművész címet.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A vertcsipke több szállal, orsóval (verőkével) egy henger alakú verőpárnán készül. Az alapveréseket, körülbelül egy hét alatt el lehet sajátítani. Ez után eldönthetjük, méteres, vagy új stílusú csipkét szeretnénk készíteni. Mindig mintakarton alapján dolgozunk. A méteres csipkéhez sok orsót (néha 100-nál is többet), az új stílusúhoz 16-18 orsót használunk. Mindkét esetben a minta határozza ezt meg. Az új stílusú csipkénél fordulásokat (kerek, hegyes, gömb, stb.) és betöltéseket használunk.

Hazai, csoportos kiállításaim a következők voltak 1991-től napjainkig: Bábolna, Békéscsaba, Budapest, Gyöngyös, Kiskunhalas, Kiskunlacháza, Kunszentmárton, Szekszárd, Szentendre, Szolnok, Tata, Tokaj, Zalaegerszeg.

A külföldi csoportos kiállítások 1991-től napjainkig: Anglia, Ausztria, Ausztrália, Belgium, Franciaország, Lengyelország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia.

Szakmai díjak a következők: Miniszteri dicséret kiemelkedő pedagógus munkáért (1990), Népi Iparművész (1991), „Ruhaviseletek és kiegészítők”, két alkalommal I. díj (1993).

Országos Népművészeti Kiállításon (1996 és 2000-ben) arany fokozat.

A legmagasabb elismerés, a Gránátalma-díj (2005).

„Magyar Kézműves Remek” díj (2009).

Európa szerte minden országban voltak kiállítva a munkáim.

Több bemutató helyen tanítottam is a vertcsipke készítést. Többek között Németországban, Ausztráliában, Angliában.

2007-ben elkészült a Csipkeház bemutatótermem, amellyel a célom az volt, hogy a vertcsipke mai használatát bemutassam a lakáskultúrában és az öltözködésben. A Csipkeház 2009-ben és 2012-ben is megkapta a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Turisztikai Védjegye címet. 2019-ben pedig a Jász-Nagykun-Szolnok Megye Turisztikai Értéke címet.

2000-ben az általam készített díszmagyar ruha Sydney-be, az olimpiára eljutott, ez volt az első útja a ruhának. Másodjára pedig Melbourne-be jött ki velem a díszmagyar ruha, a magyar ház bemutatójára.

Tanítottam nyári táborokban, szakkörben, gyermekeket és felnőtteket egyaránt. Békéscsabán két tanítási év után, sikeres OKJ-s vizsgát tettek tanítványaim.

A fő bevételi forrásom a szállásadás, Cserkeszőlőn. A csipkeverés viszont egy hobbinál sokkal többet jelent számomra. Önállóan végzem ezt a tevékenységet. A vendégeknek szívesen tartok munkabemutatót.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Próbálom minél több felhasználási módját megtalálni a vertcsipkének, ezzel is felkeltve az érdeklődést iránta.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Nagy az érdeklődés, de ennek ellenére még mindig kevesen ismerik ezt a csipkefajtát. Sokan keverik a Halasi csipkével, pedig nagy a különbség közöttük eszközben és technikában is. Viszont ez a két csipke kiemelkedik minden más csipke közül, mint Művészi csipke. Mindkettő elkészítéséhez nagyon sok idő szükséges. Mindkettő egy magasabb árkategóriát képvisel. Az áruk, a befektetett munkaórát és a tudást képviseli. Mivel sok idő szükséges az elkészítésükhöz, elengedhetetlen a türelem. Nagyon ki tudja kapcsolni az embert, teljesen elvarázsolja. Sajnos ez a mostani rohanó, felgyorsult világ ennek a szakmának nem igazán kedvez.

Nagyon büszke vagyok a Gránátalma díjamra, (a nagy terítőre), amit 2005-ben kaptam, de ugyanúgy büszke vagyok a Kézműves Remek Díjamra, a külföldi és belföldi kiállításaimra, a tanításaimra, azokra a tanítványokra, akik kitartóan jártak hozzám, hogy a csipkeverést megtanulják.

Büszke vagyok a 2007-ben Cserkeszőlőn megnyitott, és azóta is fennálló Csipkeházra és Bemutatóteremre, amelynek 2017-ben már a 10 éves évfordulóját ünnepeltük, egy „csipkés hétvégével”. Az évforduló alkalmából új kiállítást nyitottunk, ahol többféle csipketechnikát láthattak a vendégek, és kipróbálhatták a résztvevők a vertcsipke készítést. A rendezvényen előadás és ruhabemutató program is várta az érdeklődőket.

Büszkeséggel tölt el, hogy évekkal ezelőtt eljutott a munkásságom híre Ausztráliába. 2009-ben meghívást kaptam Melbourne-be, a Magyar Napokra. Három hetet töltöttem kint, ahol a csipkéimnek nagy sikere volt. A CBS helyi rádiója is részt vett a magyar napokon, és készített velem egy interjút.

Az Ausztráliában töltött élmények is felejthetetlenek számomra, nagyon megható volt, hogy mennyi magyar hímzés, festmény, rengeteg magyar dolog, termék került kiállításra, bemutatásra a magyar napon.

Ezekon kívül meg kell említenem, hogy az a megtiszteltetés ért, hogy a 2010-ben megjelent „A kézi csipkekészítés alapjai” c. Mátray Magdolna által szerkesztett könyv - Az új stílusú vertcsipkék stílusjegyeinek tanítása – rész megírásával bíztak meg. A könyvet tankönyvként használhatják a csipkekészítő szakon.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

*A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája
iránt?*

Szerencsére van érdeklődés a munkám iránt, szakkörökben, nyári táborokban tanítottam, Békéscsabán szakiskolában, ma már igazság szerint nem annyira jellemzőek. Inkább a bemutatóterembe jönnek el a tanulók, helyi és környező lakosok, átutazók, Cserkeszőlőn megszálló vendégek, turisták.

Mind a gyerekek, mind a felnőttek érdekesnek tartják a vertcsipke készítést.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a csipke terítők, kiegészítők, csipkét tartalmazó ruhák, maga a vertcsipke egy művészeti kategória, ez által magasabb árat képvisel. A befektetett munkát és időt kell megfizetni, hiszen egy-egy csipke darabnak az elkészítési ideje hetekbe vagy akár hónapokba is beletelik.

Csodálatos dolognak tartom, hogy vannak, akik a meglévő ruhájukra szeretnének kiegészítésnek csipkét tetetni, de mivel drágának találják, megpróbálják megtanulni a munkafolyamatot.

A bemutatótermet egyre többen látogatják, csoportos buszos vendégek is bejelentkeznek. A bemutatóteremben láthatóak új stílusú vertcsipke terítők és alátétek, ruhák és kiegészítők. Az érdeklődőknek örömmel tartok munkabemutatót, oktatást (ezt külön email-ben vagy telefonon szükséges egyeztetni).

Hétfőnként zárva van a bemutatóterem, a többi napon nyitva van, kedd-péntek: 10-17 óráig, szombat-vasárnap 10-18 óráig. Ugyanitt igényelhető szállás is, tehát a vertcsipke tanítását a távolabb élőknek is megoldhatjuk, hiszen a „Csipkeházhoz” vendégszobák is tartoznak.

*Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű
projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus”
elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás
erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?*

Azt gondolom, hogy a Tiszazug egy alföldi terület, ahol az emberek fő tevékenységi köre a mezőgazdaság vagy a szállásadás. A Tiszazug egy hátrányos helyzetű térség, ebből kifolyólag a legtöbb lakosnak nincs arra kapacitása, energiája, és sajnos anyagi kerete, hogy a munkája mellett hobbiból csipkét készítsen, vagy más kézműves szakmát tanuljon meg. A vertcsipke megtanulásának ideje szakiskolában két év és egy nyári tábor elvégzése. Így inkább, sokan „magán úton” ismerkednek a technikával.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Én bízom benne, hogy ez a gyönyörű szakma, a csipkekészítés sok ember érdeklődését felkelti, miközben a beszélgetésünket olvassák, a Tanítana-tanulna katalógusban.

Elérhetőség:

Az email címem: reveszcsipke@t-online.hu

A honlap címe: www.csipkehaz.hu

A Csipkeház címe: 5465 Cserkeszölő, Szabadság utca 2/a.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A nagy terítők - Gránátalma díj

Ruhát díszítő vert csipke öv

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Magyar Kézműves Remek

Díszmagyar Ruha

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Szombati Máté - Borász

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

A Cserkeszölői általános iskolai tanulmányaimat követően Kecskeméten, a Református Gimnáziumban érettségiztem, majd kertészmérnöki és növényvédő mérnöki diplomát szereztem. Tanulmányaim után szülőfalumban, Cserkeszölőben telepedtem le, ahol belevetettem magam a családi vállalkozásunkba, ami borászattal és a zöldség termesztéssel foglalkozik. A zöldség hajtatást egy hektár fólia sátorban végezzük. Paradicsomot, uborkát, cukkinit, hegyes erős paprikát termesztünk.

Családunk több generáció óta foglalkozik bor készítéssel. 1995-től pedig bekerült vállalkozásunk fő tevékenységi körei közé és vált üzletszerűvé.

Az egyetem után édesapám fokozatosan az én vállamra helyezte a pince munkálatokat, én pedig szép lassan kiszélesítettem a termék palettát. Kezdetben kocsmákba szállítottunk fehér couvéé- t és kékfrankos vörösbort. Mára kilenc fajta bor szerepel kínálatunkban, és a lédig kiszérelés mellett palackozunk 0,75-ös csavarzáras és parafadugós üvegbe, illetve kiszérelünk kommersz és hordó alakú PET palackba is. Egy idei újdonság, hogy három fajta habzó bort is kínálunk. Fontosnak tartjuk a folyamatos termékfejlesztést.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

A Budapesti Kertészeti egyetem a hajdan volt budai Vincellér képző felsőfokú intézet jogutódja, így mély hagyománya van a szőlész- borász képzésnek, a legtöbbet ennek ellenére édesapámtól tanultam, aki pedig az ő apjától.

Teljes egészében családi vállalkozásként működtetjük a Szombati Pincészetet. A bátyám, az édesapám és az édesanyám is aktívan kiveszik a részüket a családi vállalkozásban, e mellett van néhány fő alkalmazottunk is.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A jelentősebb folyó bor mellett évente három-négy ezer palackot értékesítünk, jellemzően helyben, a Cserkeszőlőbe látogató turisták körében. Személyesen, a pincészetből is lehet bort vásárolni, de a legtöbbet viszonteladóknak adjuk el: szállodák, éttermek, boltok részére.

Van egy száz éves pincénk, ami egy pálinka főzőnek a hűtő medencéje volt. Később ezt alakították át pincévé. Itt tároljuk a borokat. Felette van egy palackozó üzem, ahol pedig a palackozást végezzük. A 16 hektár szőlő területünk a pince közvetlen környezetében található. Fajtáink: Zala gyöngye, Kövidinka, Cserszegi fűszeres, Zöld veltelíni, Kékfrankos. A metszésre és a szüretre idény munkásokat alkalmazunk, de egyre nagyobb területről kombájnnal szedjük le a termést. Minden évben augusztus 25-én kezdünk a Cserszegi fűszeres szüretelésével, és körülbelül október 5-én fejezzük be a Kövidinkával.

A fehér bor hűtött, reduktív jellegű eljárással készül, a vörös bor pedig klasszikus, héjon erjesztéssel, macerálással.

A fehér bort levegőtől elzártan, 16 fok alatt erjesztjük, majd tisztított mustot kapunk. Ettől lesz gyümölcsös illatú, zamatos bukéja a bornak.

A vörös bor esetében nagyon fontos, hogy 9-10 napig héjon erjesztjük. Ennek köszönhetően a bogyó alkotórészei (szín és zamat) az alkoholos közegbe nagy mértékben kioldódik. Egyes borászok csak 4-5 napig hagyják a levet együtt a bogyóval, majd kipréselik. Véleményem szerint ez az eljárás nem teszi lehetővé, hogy a bor testes, karakteres legyen.

Miután a bor kiejed, el kell helyezni légmentesen, nyugalomba. Ezután következnek a különböző pincefolyamatok, mint például a derítés, szűrés, házasítás. Ha egy tétel elkészült és értékesíthetővé válik, a Nébih-nél arra az adott borra forgalomba hozatali engedélyt kell kérvényezni.

Folyamatosan fejlesztjük pincészetünket, de még így is a munkák jelentős része manuálisan zajlik. Egy gravitációs töltő segíti a palackozást, fél manuális pilverzáró zárja le a palackokat, de a kupakok például és a címkék már kézzel kerülnek a palackokra.

A Szombati Pincészet minden évben képviselteti magát a cserkeszőlői Cserke Vitéz napokon, melynek zászlós borát (Cserke Vitéz – száraz fehér couvée) is mi adjuk.

Viszonteladók számára két értékesítési ciklusunk van: hetente visszük helyben (Cserkeszőlő, Csépa, Tizsakürt, Szelevény és Kunszentmárton). Kéthetente pedig egy nagyobb kört teszünk meg (Tizsakécske, Tiszaföldvár, Martfű, Szolnok, Törökszentmiklós, Mezőtúr, Orosháza, Hódmezővásárhely, Nagymágocs, Derekegyház és Szentés).

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Az a véleményem, hogy egy rettentő hálás, és izgalmas feladat bort készíteni. Ha jól sikerül a bor, egész évben büszke rá az ember. Azonban évente csak egyszer lehet próbálkozni, amiből tanulhat az ember, de csak a következő ősszel tudja azt kamatoztatni. Így ha végig gondoljuk, egy borász életében 30-40 szüret van, ennyi alkalom áll rendelkezésre, hogy megvalósítsa azt, amit szeretne.

Arra vagyok büszke, hogy a borunkat fogyasztó emberek elégedettek a termékeinkkel, illetve hogy sosem panaszkodnak fejfájásra, ami az alacsony szulfittartalomnak köszönhető. Büszkeségünk még, hogy Szolnokon a Gulyásfesztiválon, a Cserszegi fűszeres borunk arany érmet és gasztronómiai külön díjat kapott, a budapesti országos borversenyen pedig ezüst érmet kapott a rozénk és a cserszegi borunk.

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

A fiatalok túlnyomó többségét a borászat, mint hivatás nem igazán érdekli. Bár megjegyezném, hogy a végeredmény őket sem hagyja hidegen, és arra már meglehetősen igényesek. Nem, nem divatszakma. De értéket teremt, így örök.

A vásárlóink, turisták vagy helyi lakosok kedvelik a borainkat, szeretik, és értékelik, amit csinálunk, mert minőséget állítunk elő, nem drágán. Három környékbeli italkereskedésbe szállítunk, ahol meg van az a vásárlói réteg, amely tudatos borkedvelő, így ők tudják, hogy nem csak három borvidék van Magyarországon. Véleményem szerint az átlagos borfogyasztónak csak a név, a származás vagy az ár az, amivel el lehet adni a bort.

A fogyasztói szokásokra jellemző egyébként, hogy az idősebb korosztály a kövidinkát vagy a testes vörösbor kedveli, míg a fiatalok hamarabb kortyolnak könnyű rozét, édeskés cserszegit.

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A feleségem révén az utóbbi években meglehetősen jól belelátok a turizmusba, és azt szűröm le, hogy a turisták mindig a különlegességet keresik. Ha egy-egy ilyen műhelybe eljuthatnak, az számukra igen lebilincselő és egyúttal szélesíti látókörüket.

Nekünk két pincénk van, az egyiket üzem szerűen használjuk, a másikat pedig egy borkóstolós, leülős pincerésszé alakítottuk ki, ezzel is egy újabb programlehetőséget kínálva.

Fontosnak tartom a Tanítana-tanulna katalógus elkészítését, és a lakosok, valamint a turisták részére történő megismertetését, ugyanis a helyi vállalkozókat, mestereket, eltűnőfélben lévő vagy ritka mesterségeket, szakmákat mindenképpen népszerűsíteni szükséges.

Sok szakmából rendkívül nehéz megélni, nagyon jó lenne, ha a jövőben ez a tendencia változna pozitív irányba.

Elérhetőség:

A Facebook-on és az Instagramon is megtalálhatóak vagyunk.

A nevünk Szombati Pincészet – a borászatot családi névhez szokás kötni. Minden boron megjelenik a Szombati Pincészet elnevezés.

A vállalkozásunk neve: Bogarasi Kft., a címünk: Tiszakürt-Bogaras, Muszáj szőlő 13.

Honlap: www.bogarasikft.hu

Email cím: bogarasikft@bogarasikft.hu

Facebook: facebook.com/szombatipinceszet

Instagram: instagram.com/szombatipinceszet

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

A kezdetek, 1910

Kostolóhely lejárata

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Kostolóhely bejárata

Szüret

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Németh György - Fafaragó, nyomdász, hangszerépítő, népzeneész

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

Budapesten születtem, Angyalföldön, munkás családban, meglehetősen szegény körülmények közé. A szüleim két kezi, fizikai munkások voltak. Sokan voltunk testvérek. A nyolc általános iskolát Svábhegyen végeztem, majd nyomdaipari szakmunkás tanulmányaimat folytattam, nyomdász gépmester szakmát tanulva. Több tanfolyamot is elvégeztem, az alap végzettségem nyomdász, és ez a fő foglalkozásom is lett.

Tanulmányaimmal párhuzamosan már gyerekként (főleg, amikor Svábhegyen laktunk) megérintett a természet közelsége, a fák figyelése. Innen indult a természet szeretete. A kőfaragás megszeretése pedig úgy született, hogy a közelünkben lakott egy szobrász művész, akit sokat figyeltem, hogyan faragja a követ. Elhatároztam, hogy én is követ fogok faragni, mivel nagyon sok terméskő volt a környéken. Édesapám egyik kalapácsával és a hidegvágójával kezdtem terméskőből szobrot faragni. Már gyerekkoromban imádtam fényképezni, a természetet figyelni, amire Svábhegyen remek lehetőségem volt. Később a kőről áttértem a fára. Rájöttem, hogy a fa sokkal jobban és könnyebben alakítható. Ezt követően a fa megmunkálása került a középpontba.

A kreativitás többféle megnyilvánulását kipróbáltam, többek között a grafikát, a rajzolást. Az általános iskolában kezdtem a linóleum metszést. Ekkor kezdődött fejlődni a rajz tudásom, majd ipari iskolás korban már eredeti modelleket rajzoltam szénnel, tussal.

Később a párkapcsolatomból kifolyólag eljöttem a fővárosból, Cserkeszőlőn vállaltam nyomdában munkát. Ekkor találtam szállást Tiszakürtön, és így maradtam tulajdonképpen a Tiszazugban, és ezen a településen.

Helyi gyökerek igazából nincsenek, egy idősebb néninek segítettem, aki fogadott fiaként tekintett rám, majd eltartási szerződést kötött velem, így költöztem ebbe a jelenlegi házba, ahol most is élek. A párommal sok mindent alakítottunk már át a házon, több mindent mi csináltunk rajta, például kerti ülőke, tornác, faragott lécek, székek, padok.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi forrása, vagy csak hobbiból csinálja?

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Nekem a fő szakmám, mesterségem a nyomdászat, ebből is éltem, ami anyagi javam van, az mind ebből keletkezett. Jelenleg már nyugdíjas éveimet töltöm. A nyomdászat mellett kezdtem el érdeklődni a fafaragás, a hangszerépítés, a hangszer javítás, hangszer elkészítése iránt, és ezzel egyidőben a zene iránt is, különösen a citera megszólaltatása keltette fel az érdeklődésem. A fafaragás, hangszerkészítés mellett citerazenekarban is játszottam.

Vállalkozást nem működtetek a hangszerépítésből, hobbi szinten kezdődött, az első Országos Faragó pályázaton, Budapesten, a Népi Iparművész Tanács által zsűrizett, népi hangszerkészítő versenyen neveztem én is. Két hangszerrel szerepeltem, Boglárlellén.

Ezt követően több hangszeremet is zsűrizték, a népművészet mestere címét felajánlották, de nem fogadtam el, hiszen én csak egyedi hangszereket készítek. A sorozatgyártáshoz meglévő felszerelésem sem volt meg.

Megrendelésekre készítek hangszereket, illetve hangszerek javítását is végzem. Aki megrendelésre kér hangszert, annak megmutatom a meglévő gyűjteményem, és akinek valamelyik megtetszik, annak egy hasonlót készítek. Iskolákba, óvodákba, művelődési házakba is készítek, főleg gyerekeknek hangszert.

Debrecenben az Orvostudományi Egyetemen önálló hangszer kiállításom is volt, saját készítésű hangszereket és fafaragásokat mutattam be. Szlovákiában is volt hangszerbemutatóm, ahol meg is szólaltattam a hangszereket. Szolnokon az Agorában a Csokoládé Fesztiválon is többször szerepeltem már.

A Tisza-parti Arborétumban a székelykaput én készítettem. A településen az utcátáblákat szintén én csináltam.

A kitüntetéseimre is büszke vagyok: a Tisza-parti Plakett Ezüst fokozat kitüntetésre, a Magyar Kultúra Napja alkalmából elismerő oklevélre és a hozzá kapcsolódó dísztárgyra. A környéken lévő szerepléseimért is számos oklevelet és dísztárgyat kaptam, amikre szintén büszke vagyok. Ezek a vendégszereplések egyébként jótékonyági fellépések voltak. Ezek mind közösség összekovácsoló programok voltak.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

Büszke vagyok a nyomdász szakmámra, hiszen ezzel a munkával tudtam hamar talpra állni, önálló lenni, a nyomdai munkával teremtettem meg a családomnak a jóléthez vezető utat.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Ezt a tudást, kézügyességet, kreativitást valakitől örökölttem, a véremben van. Büszke vagyok a szakmai tudásomra, a gépmester oktatásra, amit egyébként tanítottam is.

Fentiekén túl büszke vagyok arra, hogy autodidakta módon kezdtem el a hangszer készítést, aztán később az interneten is sok tudást magamba szívtam. Mindezeket külső segítség nélkül értem el. Az életem során sajnos kevés családi segítségben volt részem, gyakorlatilag az utca gyereke voltam. Már óvodába is egyedül jártam, mert a szüleim házmesterként dolgoztak, nem értek rá elvinni óvodába sem.

A kreativitást, az emberi alkotóképességet teljesen ki tudom élni a fafaragás, hangszer készítés során. Nagyon érdekelnek az apró faragások is. Volt olyan, hogy egy mikroszkópot kölcsönkaptam, és alatta kezdtem el faragni huszonötszörös nagyításban a 0,5 milliméteres HB rotring ceruza bél grafitját. Ebben az első alkotás egy elefánt volt. Ekkor egyébként a Fókusz is eljött hozzám riportot készíteni. Több féle miniatűr dolgot is faragtam már gyufaszáלבól: barbibabát, női testet, zsiráfot. Újrahasznosított anyagokból is szoktam hangszert építeni: kókuszdióból, kabaktökből, lopó tökből, bambusznádból, dísztárcsából, pecaorsóból.

Az Operaház rendelt tőlem egy hangszert, ami a Varázsfuvola előadáshoz készült. A hangszert az operaénekes a Papageno áriájában szólaltatja meg. Ez a hangszer maga a Varázsfuvola.

Ezek mellett az origami is nagyon érdekel, csodálatos dolognak tartom, hogy a sík lapból térbeli tárgyat lehet hajtogatni. Az origamit egyébként csukott szemmel is meg tudom csinálni.

Minden alkotásomra rendkívül büszke vagyok, amit a műhelyemben meg is lehet tekinteni.

Büszkeséggel tölt el, hogy a páromat is megfertőzte a fafaragás, a tornácunkat, a tartó oszlopokat, a kerti padot, székeket együtt faragtuk ki fából. (Sajnos ő a sérülések miatt már nem csinálja.)

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

A nyugdíjas találkozókön többször felkértek már szerepelni, a tanároknak, fiataloknak rendszeresen készítek közös hangszert. Elmondható, hogy érdeklődnek a szakmám iránt. Emellett 4 évig voltam gyerekefelügyelő, sokat tanítottam a gyerekeket, sok tudást átadtam nekik.

Igazság szerint teljesen kihalt Tiszakürtön minden mester. 65 éves vagyok, szinte csak engem tartanak mesternek a településen. Sok javítást elvégzek a településen élőknek. A hangszerek javítását is elvégzem (tangóharmonika, hegedű, stb.). Itt jegyzem meg, hogy a kötélgyártó mesterséget is kitanultam.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Érdekesség, hogy régebben a környéken elég sok fuvaros volt, és hozzám hozták a ló szerszámokat javítani. Nem tanultam a bőrdíszművességet, de ügyesen ellestem, megfigyeltem a technikáját édesapámtól, nagyapámtól. Ismerősök által hozzájutottam maradék bőrokhöz, és ezekből készítettem dísz tárgyakat.

Gyerekkoromban egyébként érdekelt az íjászat is. Amikor Lakiteleken megszüntették az íjász szakosztályt, eladóvá váltak az ottani eszközök. Ezeket én megvásároltam, íjakat készítettem, például sí lécből, ami erősebb lett, mint az eredeti. Különböző anyagokból készítettem íjakat, csak saját hobbiból, gyerekek részére.

Tiszaalparban egyébként a Bársony Mihály népdalkörnek a tagjai vagyunk a párommal.

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

Sajnos az összetartó erő egyre gyengébb, a fiatalok elvándorolnak, nincs visszatartó erő. A művelődési házban kevés program várja a lakosokat, ami a gyerekeket, fiatalokat itt tartaná, és mozgalmasabb lenne a népművelés. A nyugdíjas klub is gyengén működik, nem szeretnek közösségbe járni az emberek. Sajnos az idősek se nagyon tartanak össze, ami nekem külön szívfájdalmam.

Amire büszkék vagyunk a párommal, hogy kilenc évig voltunk a település polgárőrei, amit társadalmi munkában, szabadidőnkben láttunk el. Sokat voltunk más településen is vendég szolgálatosként. Rengeteg barátot szereztünk ezen időszak és munka alatt. Kiváló polgárőr kitüntetést is megkaptuk a párom és én is. A kilenc évből egy éven át voltam polgárőr elnök. Sajnos egy idő után a csapat széthullott, ezért úgy döntöttünk a párommal, hogy elhagyjuk a polgárőrséget. Emellett persze azt érezzük, hogy sokat tettünk a településért, a közbiztonságért.

Véleményem szerint lenne összetartó erő a településen, a térségben. Régebben voltunk néhányan, amikor gyűjtöttünk dolgokat, például kovácsolt gereblyét. Voltunk jó páran gyűjtők, és kitaláltuk, hogy a gyűjtött tárgyakból egy helytörténeti múzeumot hozunk létre. Így alakult meg a helytörténeti gyűjtemény, amelynek a tábláját én magam faragtam.

Egy nagy vállalkozó kemencét épített, és más vállalkozók is segítették ennek a gyűjteménynek a sorsát, alakulását. Jó pár éve alakult ez a helytörténeti múzeum. Amikor a falu lakosai erre rájöttek, gyűjtést szerveztünk, hogy haszonszerzés nélkül átadjuk a múzeumnak, amik beérkeznek. Ennek eredményeképp a múzeumban sikerült berendezni egy konyhát.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

A konyha jellegzetessége, hogy többféle konyhai eszköz van benne, amik többféle időt ölelnek fel. Külön van egy tisztálkodás része is a múzeumnak, tisztítószerekkel, például bádögülő kád.

Egy legény szobát is kialakítottunk, egy pásztor ember hagyatékából.

Komplett suszter műhely felszerelés is megtalálható a helytörténeti múzeumban, mezőgazdasági eszközökkel, vetőgéppel, boronával. Vannak állatfogó eszközök (medve csapda, patkányfogó, ház körüli állatok), szőlészeti, permetező eszközök, borászat, tejgazdálkodáshoz szükséges edények, mérőeszközök. Gyékényből készült kaptár, méhészet, rokka gyűjtemény is található a múzeumban.

Sajnos már többen meghaltak az alapítók közül. A bejáratnál viszont van egy tábla, ott került felsorolásra azoknak a neve, akik a múzeum részére adományoztak.

Egyébként én vagyok ennek a gyűjteménynek az alapítója, amire rendkívül büszke vagyok. Maga az épület egy tanári szolgálati lakás volt. A bejáratnál becsület kassza van, és ma is meg lehet tekinteni ezt a kiállítást, gyűjteményt.

Nagyon jó lenne a fentihez hasonló több közös megmozdulás a településen, ami erősítené a helyi lakosok, valamint a környező településeken élők összetartozás érzését, identitás tudatát. Bízunk benne, hogy a Tanítana-tanulna katalógus ezekhez a kezdeményezésekhez hozzá tud járulni.

Szerencsére most már a korlátozások feloldásából következően egyre több helyre hívnak meg, fellépésekre, hangszer bemutatókra, szabadtéri programokra, amiket szívesen el is vállalom.

Elérhetőség:

A címem: 5471 Tiszakürt, Hősök tere 4.

E-mail címem: nemeth.gyorgy56@gmail.com

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Bambusz fúvosok

Pengő hangszerek (részlet)

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Újrahasznosított anyagokból készített

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Új hangszerem kantele (saját készítés)

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Hegyi Gábor – Bőripari technikus

Kérem, meséljen magáról néhány mondatot (hol nőtt fel, milyen tanulmányokat folytatott, milyen szakmát/szakmákat tanult, vannak-e helyi gyökerek, stb.)?

1949-ben Öcsödön születtem, 14 éves koromig itt éltem. Ajkára mentem bányász tanulónak, és 1968-ig bányászként is dolgoztam. 1968 után visszafogták a szén termelést, és egy idő után a lecsökkent munka miatt eljöttem.

Ezt követően Martfűre, a Tisza cipőgyárba jöttem vissza. A munka mellett szakmunkás bizonyítványt szereztem, érettségiztem, majd bőripari technikusi minősítést szereztem. 27 évig ebben a szakmában dolgoztam.

A rendszerváltást követően 1987-ben elkértek Gyomaendrődre az Enci cipőgyárba. 1989 decemberében pedig Salgótarjánból kerestek meg, a Salgó Cipő szövetkezettől, ahol üzemvezetőnek kértek fel. Itt a bőrtalpú faszeges cipőket csináltuk, készítettük. A gyártás irányítása volt a feladatom, meg kellett szervezni az átállást a faszeges cipőről a ragasztott cipőre.

A rendszerváltás hatására azonban a szövetkezet tönkrement. A feleségemmel ezt követően megvásároltuk a szövetkezet ránk eső részét, majd Salgótarjánban elindítottuk a termelést GABI cipő néven. 23 évig éltünk itt, és végeztük a GABI cipő gyártását, nagy sikerrel. A feleségem is egyébként szakmabeli.

2013-ban a feleségem és én is nyugdíjba mentünk. Ekkor fejeztük be a GABI cipő gyártását. Az öt legrégebbi dolgozó részére eladtuk a céget, majd elköltöztünk Salgótarjánból.

A nyugdíjaztatás után az volt a célunk, hogy keressünk egy olyan helyet, ahol közel van víz, horgász lehetőség, ennek apropójaként lett új otthonunk Tiszainokán. Itt alapítottuk meg az Inoka Ma-Ga Kft.-t, és egy darabig itthon a műhelyünkben dolgoztunk. Bérmunkában voltak megrendeléseink, leginkább cipőfelsőrész készítés.

Egy idő után sajnos lecsökkent az érdeklődés, így áttértünk a mokaszin cipő gyártásra, amit csak kézzel lehet végezni, így ez egy unikumnak számított. Közvetlen kapcsolatunk volt a Lukács Kft.-vel Martfűn, oda szállítottuk be ezeket az elkészített cipőket. Ezt követően az ortopéd cipő gyártásra álltunk át, egészen addig, amíg a Lukács Kft.-t a Berkemann cég felvásárolta. Ennek következtében leállították a külső termelést, így megszakadt a kapcsolat. Ezt követően már csak a cipő javítás maradt.

Milyen mesterséget gyakorol, és mióta? Miket ért el benne? Vállalkozást működtet belőle? Ha igen, milyen nagyságban végzi a vállalkozást? Vagy családi vállalkozásként működtetik? A

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

*mesterséghez kapcsolódó termékekből kiállítások szoktak-e lenni? Ez a mesterség a fő bevételi
forrása, vagy csak hobbiból csinálja?*

1968-ban Martfűn indult a szakmai pályafutásom. 1972-ben bőripari technikai végzettséget
szereztem. Az igazi szakmai munkát és sikert jelentette, amikor önálló vállalkozásunkat tudtuk
beindítani, a GABI cipők gyártását, és a magunk urai lettünk a feleségemmel.

Saját vállalkozásként végeztük a cipő felső rész gyártást, amelynek nagyon nagy sikere volt.
Cipőinket Németországba, Olaszországba is vitték. 48 alkalmazottunk volt, körülbelül 10%-
ának volt szakmai végzettsége, a többiek betanított munkások voltak. Szalagrendszerben
termeltünk, egy-egy műveletre tanítottuk be az embereket. 2013-ban mentünk nyugdíjba
mindketten a feleségemmel.

Salgótarjánban mindig az önkormányzatok szervezték a kiállításokat, amelyek
szakmatalálkozók voltak, különböző kisiparosok sorakoztak fel. A szakmai találkozók Egerben
három naposak voltak, Salgótarjánban pedig általában egy hetesek.

Jelenleg a cipő javítás maradt mellékkeresetnek a nyugdíj mellett. Ezt csináljuk, de sajnos kicsi
az érdeklődés. Annak idején a cipő javítás úgy indult, hogy meghatározott napokon bementem
a környező településekre (Cibakháza, Nagyrév, Tiszakürt, Tiszainoka). Egy hétre való cipőt
elvittem, utána visszavittem a településekre. Azonban egy idő után már nem érte meg az ingázás
a cipőkért, annyira kevés cipőt adtak javításra.

Mit gondol a saját mesterségéről, szakmájáról? Mire a legbüszkébb, amit eddig elért benne?

A munkás körben betöltött fiatal koromra rendkívül büszke vagyok, 1975-ben a Szolnok
Megyei Néplapban is szerepeltem. Meg volt szabva, hogy hány pár cipőt kellett megcsinálnia
egy embernek, én ezt 221%-ra teljesítettem. Ez ekkor elég híres teljesítménynek bizonyult, nem
is akadt párja.

Büszke vagyok arra, hogy évtizedekig közel 50 embernek tudtam munkát adni, segítve ezzel a
boldogulásukat.

Körülbelül tizenöt alkalommal kaptam meg a kiváló dolgozó kitüntetést, amire szintén nagyon
büszke vagyok. Ezen kívül a salgótarjáni vállalkozásunk ideje alatt kétszer voltam Párizsban,
egyszer Koppenhágában, szakmai tanulmányúton. Megnéztünk néhány üzemet, hogyan
működik, de emellett volt város látogatás is. Ezt egyébként a Nógrád Megyei Kisiparosok
Országos Szövetsége, a helyi képviselete intézte nekem, és ők is fizették ezeket a
tanulmányutakat.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Nagyon büszke vagyok arra, hogy a nagyobbik lányunk cipőfelsőrész készítő, tehát ő tovább viszi a családi szakmát.

A szakmámról pedig azt gondolom, hogy sajnos egy eltűnőfélben lévő mesterség, mert ez a mostani felgyorsult világ, a tömeggyártás és az alacsonyabb minőségű, de olcsóbb cipők (például kínai) tömeges megjelenése teljesen elnyomta ezt a mesterséget. Manapság nagyon olcsó pénzért lehet cipőt venni, így már nem éri meg cipéssel megcsináltatni a lábbelit. Van olyan cipőtalp, amely megcsináltatása például két ezer forintba kerül. Lássuk be őszintén, ennyiért inkább az emberek vesznek egy olcsó cipőt.

A fiatalok, és a helyi, környező lakosok mennyire érdeklődnek az Ön mestersége, szakmája iránt?

Tulajdonképpen elmondhatom, hogy az érdeklődés a munkám iránt mára elenyésző lett, egyre kevesebb cipőt hoznak hozzánk javítani.

A tiszainokai óvodások, iskolások mintegy külsős program gyanánt rendszeresen, minden évben ellátogatnak a műhelybe, ilyenkor elmagyarázom, melyik eszköz mire való, hogyan működik a mesterség. A „suszter”, így hívnak a településen.

Mit gondol „A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban” elnevezésű projektről? Milyen hozadéka lehet a projektnek, valamint a „Tanítana-tanulna katalógus” elkészítésének a kunszentmártoni járásban élő emberek identitás tudatára, az összetartozás erősítésére, a közösség fejlesztésére, a hagyomány megőrzésére, ápolására?

Nagyon jó kezdeményezésnek tartom, hogy a régi, illetve az eltűnőfélben lévő szakmák fel legyenek sorakoztatva ebben a katalógusban. Személy szerint nekem nagyon igényem lenne arra, hogy a Tiszazugban lévő mestereket megismerjem jobban, ki miben kiemelkedő, milyen munkássága van. Szeretném megismerni a térségben lévő többi mesterséget, szakmát, például a hímzést, a hangszerkészítést.

Elérhetőség:

A címem: Tiszainoka, Rákóczi utca 7.

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Borzoló gép

Karos tűzőgép cipő foltozásra

Oszlopos Minerva tűzőgép

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Talpfelnyomó présgép

**A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.**

Utószó:

A Tanítana tanulna katalógus elkészítése egy csodálatos feladat volt. A Tiszazug sok kis szeletét, részét megismertem, magam sem gondoltam volna, hogy ilyen gyönyörű kézműves szakmák, mesterségek vannak, hogy ennyi kincs van a térségünkben.

Bízom benne, hogy az interjúk elolvasását, valamint a fényképek megtekintését követően a kunszentmártoni járás lakosai, fiatalok és idősek egyaránt átértékelik a Tiszazug adta lehetőségeket, értékeket. Ez az érzés pedig az összetartozást erősíti majd bennük.

Örömmel tölt el, ha a Tanítana tanulna katalógus elkészítésével hozzájárulunk ahhoz, hogy a térségben elinduljon egy komolyabb összefogás, közösségfejlesztés. Emellett nagyon jó kezdeményezés lehetne a szakmatalálkozók szervezése is a Tiszazugban.

Minden interjúalany megadott valamilyen elérhetőséget, így bátran lehet őket keresni, aki érdeklődik a mesterségük megtekintése és/vagy megtanulása iránt.

A Tiszazug térségben nem szabad hagyni, hogy ezek a csodálatos kézműves szakmák eltűnjenek, és megkopjon az irántuk való érdeklődés.